

1
2
3
4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

SYNODI
VERCELLENSES
TRES

QUARTA, QUINTA, ET SEXTA
QV AE

A REVERENDISS. DOMINO
D. I. FRANCISCO BONHOMIO

Episcopo

S. ECCLESIAE VERCELLENSIS,
DE MORE
habitæ sunt

Ad Tridentini decreti præscriptum.

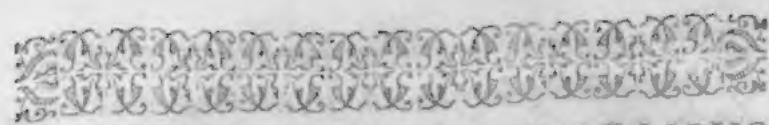
H I S

additæ sunt instructiones, & constitutiones
quas in lucem edi, suo loco infra
decretum est.

MEDIOLANI.

Apud Pacificum Pontium.
M. D. LXXX.

I. FRANCISCVS BONHOMIVS

DEI, ET APOSTOLICAE SEDIS GRATIA

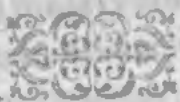
EPISCOPVS

S. ECCLESIAE VERCELLENSIS,

VNIVERSO CLERO, ET POPVLO

VERCELLENSIS

Salutem in Domino.

A M nobis, qui pastores animarum
sumus, curam Christus Dominus
proposuit, ut omni sollicitudine o-
ues, fidei nostrae commissas, à valli-
bus admontes, à terrenis scilicet rebus, ad caele-
stes, ab humanis ad diuinas, à caducis ad aeternas
remocare studeamus. Hec porro cura vi una
omnium maxima est: sic valde sollicitas perpe-
tuo nos habere debet. Quo fit, ut cum cetera pasto

ralia munera, in quibus sanctissimorum Episcoporum vigilantia eluxit, amplectenda nobis sint; tum certe etiam in id incumbendum est summo studio, ut, pro viribus nostris, ad usum perpetuum illa inducamus, quibus oecumenica Synodus Tridentina potissimum, et ipsis pastorum officijs, et animarum salutē, et diocesani spiritualibus adiumentis, commodisq. consultum esse voluit. Et vero in ijs præter alia, quæ sanè permulta sunt, illa quoque anniuersaria synodi diocesane actio plane censetur. Ne hanc profecto ipsam rectam gregis, optima disciplina pascendi, viam, rationemq. veteres patres, tam latini, quàm greci susceperunt; eandemq. nobis tritam reliquerunt. Huc enim referuntur editæ, ac pernulgatæ non modò summorum pontificum, et in primis beatissimi Leonis Magni sanctiones, verum etiam Episcoporum, omni laude præcellentium, qui in sacrosancto Nicæno concilio priore interfuerunt, grauissimæ sententia. Immo Episcopus Myrensis, sanctus Nicolaus, omnium virtutum episcopaliū imitatione sempiterna dignus, qui in eo frequentissimo patrum conuentu Nicææ præsens
ad-

adfuisse putatur, id institutum, atque consue-
tudinem ita executus est, ut synodum quot an-
nis habere pratermiserit fere nunquam. Diui
ni huius viri exemplum, quod pietatis studio se-
quimur, cum praesertim die eius natali, qui dies
est viij. idus Decembris, in lucem editi simus,
valde admodum nos ad hoc incendit, ut non so-
lum insisteremus, sed longius in via synodalis
anniuersariae actionis progredieremur, quam
iam pridem ingressi sumus Tridentina sanctio-
nis auctoritate, et officij etiam nostri pastoralis
ratione, quae tota progressionibus suis referenda
est ad illam gregis curam praestantissimam.
Itaque, ut in eo pastoralis instituto, vsuq. perpe-
tuo versaremur, non solum decretum confeci-
mus, quo diem certum Synodo in singulos an-
nos praefiximus; verum, Deo bene iuvante, pra-
stitimus, quod firma animi deliberatione, epi-
scopaliq. industria utiliter exequendum statui-
mus. Iam vero enim Synodos sex de more ha-
buimus: quae ex re perspicuum sit, nos postea
quam ecclesia Vercellensi praesumus, non prater-
iisse, nisi semel tantum, hoc anniuersarium syno-
dalis actionis officium: idq. cur commiserimus,
ratio-

rationes decreto diocesano attulimus, quod v-
nà cum ceteris libro hoc exprimi, atque adeo
imprimi volumus, ut non tam eius intermis-
sionis causa testata fieret, quàm nota esset, ac
plane explicata rei, salutariter suscepta, eius-
dem in perpetuum retinenda voluntas. *Quin-*
que ferme abhinc annis superiores tres Syno-
dos in lucem emisimus: nunc reliquas tres, quæ
deinceps ordine habitæ sunt, vobis edimus. Et
quamquam constitutionum synodalicarum librum,
cuius divulgandi spem vobis dedimus, hoc tem-
pore non proferimus; non est propterea tamen,
cum quisquam putet, illius editionis nos iniisse
consilium. *Quinimo* rei conficienda studio coar-
dentiori sumus; quod cum à vobis aliquando
nos abesse contingat, extare vehementer cupi-
mus omnia fere omnium salutarium rerum im-
pressa vestigia, charitatisq. erga vos nostra mo-
nimenta, litteris consignata: quibus ad omne
disciplina institutionisq. vestra officium illi u-
tantur, quorum vicariam operam, ministe-
riumq. adhibemus ad ecclesiam Vercellensem,
nobis commissam, recte gerendam. Nam cum
in omnibus ingens sollicitudo extitit Eusebij san-

etissimi martyris, cuius moribus, atque doctrina olim hic clerus, populusq. imbutus est: tum in eo etiam singularis paternaeq. dilectionis officio dignissima diligentia, quod, cum abfuerat, ad illius instituendi studium prater exemplorum vestigia, quae reliquerat, scripta etiam adhibuit, quibus absens illum pasceret, ac gubernaret. Hoc animo, hac mente nos sumus, ut idem praestemus constitutionum nostrarum lumine: quod si nondum emisimus, occupationes visitationum apostolicarum, quibus deesse nullo modo potuimus, et alias curas, muneri nostro pastoralis adiunctas, habuimus, quae editionis officium retardarunt. Sed quod dilatum est, ita posthac in tempore, Dei gratia adiutrice, exequemur, ut planè intelligatis, nostras cogitationes, consilia, et omnia rei perscienda studia in communem vestram utilitatem, spiritua- liaq. commoda perpetuò conferri. Interea vero vobis edimus, atque euulgamus decreta hactenus synodorum: in quibus sancendis si quae sollicitudo nostra fuit, certè vestra in iisdem seruandis, atque exequendis diligentia non minima esse debet, sed usque adeo obedientiae studio

*in omnes partes excitata, ut constet fructus
cum omni cura nostrae pastoralis, tum vero
synodaliū laborum, quos vestra causa susci-
pimus. Valete in Domino.*

DECRE-

DECRETA
EDITA, ET PROMVLGATA
IN SYNODO DIOECESANA
VERCELLENSI IIII.

habita

An. a CHR. NAT. M D LXXVI.

A REVERENDISSIMO D. D.
I. FRANCISCO BONHOMIO,

Dei, & Sedis Apostolicæ gratia
EPISCOPO
S. Ecclesiæ Vercellensis.

THE

AMERICAN

LIBRARY

OF THE

CONGRESS

OF THE UNITED STATES

OF AMERICA

IN NOMINE
SANCTAE, ET INDIVIDUAE
TRINITATIS,
PATRIS, ET FILII, ET SPIRITUS SANCTI
AMEN.

Nos Ioannes Franciscus Bonhomius,
Dei et Apostolicæ Sedis gratia Episcopus
Vercellarum, et Comes, ad Dei Omnipotentis,
Beatæq. Mariæ semper virginis, ac Sancti Eusebii
Episcopi, et martyris laudem, hæc pro Christianæ
morum disciplinæ cōformatione, qua Clerum,
populumq. fidei nostræ concreditum, præluce-
re, totis in Christo visceribus expetimus,
in nostra Synodo Diœcesana quarta decernimus,
statuimus, ac sancimus.

DECRETVM. I.

In laqueorum medio nos ambulare, diuinis
litteris traditum est: omniaq. esse periculorum
plena; S. Apostolus Paulus monet. Pastoralis
igitur vigilantiæ est, non modo periculis obuiam
ire, sed omnem periculosam peccandi occasionem,
quantum in se est, eripere. Itaque quoniam et ex
patrum sermonibus didicimus, et usu cōperimus,
quàm magno cum periculo illud sit, clericalis
A 2 ordinis

ordinis homines, qui in sortem Domini vocati, diuinarumq. rerum ministerio additi, se castos exhibere eidem Christo Domino debent, et nà cum foeminis, etià cognationis et iunctis, habitare: nos, et ne, sicut serpens Euam astutia sua seauxit, ita clerici nostri mores ab eodem serpente tam obportuna, periculosisq. peccandi occasione corrumpantur, excidantq. a clericali castimonia, id si minus, et cupimus, at saltem aliqua ratione cauere volumus. Quare, pœnis grauissimis, pro modo culpe arbitrato nostro irrogandis, et etiam, ac sancimus, ut ne quis civitatis, diœcesisq. Vercellensis ecclesiasticus homo, quocumque ordine, gradu, conditione, ac dignitate praeditus, cum propinquis, mulieribus unà habitet: nisi mater sit, soror, amita, uel ad summum fratris uxor. Ac ne cum ijs quidem ipsis liceat, nisi cui a nobis, aut a vicario nostro generali, facultate litteris exarata, speciatim concessum sit. Suspectarum autem mulierum, et adolescentularum, quamvis spectata et ita proliatate sint, famulatu interdiciamus omnino. Verum seniores, et atate grauiores foeminas simul cum ecclesiastici ordinis hominibus habitare, potius permittimus, quàm concedimus: ita tamen, ut perspectis prius atque cognitis per nos, et vicarium nostrum generalem illarum uitae moribus, probatisq. eiusmodi habitationis, famulatusue facultas, scripto testificata, uel a nobis, uel ab eo gratis detur.

5

DECRETVM. II.

I AMPRIDEM provincialis Synodi Mediolanensis primæ, sacrosanctæ summæ Pontificis auctoritate communitæ, et aliquot ante annis promulgatæ, decreto illud utiliter, prudenterq. cautum est, sacerdotes, quibus ar. licend. confessoris munus committatur, pios, bene morat. s. doctos, prudentes, patientes, de animarum salute sollicitos, alijsq. sanctis virtutibus præstantes, ab Episcopo primum deliqui, ac probari; deinde eorum, qui probati sunt, nomina, et cognomina describi, publicèq. in foribus sacristiæ affigi, ut hac ratione posset quisque animæ suæ salutem securius providere. Sed quoniam decretum illud tam salutare, non sine pernicietate, curæ, fideiq. nostræ concreditum, negligentius observari animadvertimus, ideo, nos, ut et omnem tergiversandi ansam evitemus, et illius decreti recte exequendi certam rationem statuamus, hæc plane præcipimus, ac iubemus. Primo ut sacerdotum, quos confessorios idoneos a libita examinis ratione præbuerimus, nomina, et cognomina, recte descripta, in foribus sacristiæ, affigere commode, et si convenientiori loco cuiuscunque ecclesiæ, ubi confessiones audiri solent, publice proponuntur, atque affigantur. Deinde nemo, vel uir, vel femina, vel ecclesiasticus, vel laicus, cuiuscunque ætatis, alij confessorio se exdoti culpæ, peccatoriq. suæ confiteatur, quin unus ex illis probatis, publicèq. propositis, quorum delectum habere poterit. Parochis

his præterea, animarumue curatoribus, mandamus
 graui pena proposita, quam arbitrati nostro irrogabi-
 mus, ut à sanctissimæ Eucharistiæ susceptione repel-
 lant, qui alios, quàm probatos illos, publice propositos,
 confessorios Sacerdotes, ad peccatorum confes-
 sionem adhibuerint.

DECRETUM. III.

ANASTASIUS Imperatoris lege augustali iam pri-
 dem sunt antiquata, ac plane uetita, festiua illa
 spectacula, quæ Romæ olim cum uoluptate mense
 Maio fierent, Maiuma nuncupata sunt. A quibus
 iuris prudentum iudicio non dissimile id putatur, quod
 his temporibus, non sine magna Christianæ pietatis of-
 fensione, arborum frondescientium, quæ incisæ passim
 per urbem, oppida, uico, q. in plateis, ac triuis erigun-
 tur, ludibundio spectaculo agitur calêdis Mai, qui dies
 sanctorum Apostolorum solemnitate consecratus est.
 Hunc deprauatum erigendi maiuma usum, morem, q. a
 satana ad animarum perniciem inuentum, et gentium,
 a fide nostra abhorrentum, consuetudine primò intro-
 ductum, Christianaq. religionis instituti, plane repu-
 gnantem, cum in urbe diuicisq. Vercellensi retineri,
 atque adeo conseruari uideamus, omni ratione, qua
 maxima possumus, radicitus conuellere debemus, præ-
 sertim cum inde existeret animi adueramus pestiferum
 quoddam seminarium grauium malorum. Nam præ-
 ter

ter quàm quòd, detestabilis mos est, et cum gentium
 impiarum ludis conveniens, affert etiam, et religioni
 offensionem, et fidelium animabus exitiosa detrimen-
 ta, et corporibus mala, atque incommoda. Primum
 nefaria illi utione uiolatur eorum sanctissimorum
 Apostolorum religiosus, et festus dies, qui illis calen-
 dis ex solemnì Ecclesiæ celebritate coli pie sancteq.
 debet. Tum hoc etiam inde extat, quòd, homines
 quidam illius ridicule, ac lubricunde actionis cupidi-
 tate, atque uoluptate prolapsi, Missæ sacrificio adesse
 eo sacro die, quo debent, perniciose negligunt, et arbo-
 res alienas furtim per vim atque iniuriam pracidunt.
 Hinc illa manant, conuitia scilicet, rixæ, contentiones,
 iniuriæ, odia, inimicitia, et cades interdum. Accedit
 præterea, quòd comesationes, et compotationes sunt,
 quibuscum, et ebrietates, et obscæne dicta, et inho-
 nesta actiones, et perniciose ad omnia opera carnis il-
 lecebræ, et alia plurima mala perpetuo cõiuncta sunt,
 non sine magna nominis Christiani iniuria, ac maxi-
 ma salutis animarum pernicie. Nos igitur, et sacro-
 rum canonum iure, et sacrosanctis sanctionibus, et
 Concilij in primis Tridētini decretis, quibus corrupte-
 las, a pietatis Christianæ usu, cultuq. alienas, omni pa-
 storali uigilantiæ officio tolli iussum est, et lege etiam
 ipsa augustali, et nostræ curæ munere adducti, cum præ-
 sertim consueuimus, si quam uel in grege commisso gu-
 bernando, uel in erigendis morum erroribus, culpam,
 negli-

negligentiamue contraxerimus, Deo ratum in die iudicii reddituros esse; illud Parochis, Ecclesiarumq. rectoribus edicimus, atque iubemus, ut, propositis maximis Dei offensionibus, et commostratis detrimentis, ac damnis, quæ plurima inde tum animæ, tum corpori eveniunt, fideles, sibi in curam traditos, a re illa perniciofa, quæ gentiliticæ superstitionis speciem quandam exhibet, paterna charitate revocare studeant ad omnes partes religiosi cultus; quo eorum sanctorum Apostolorum Philippi, & Iacobi dies festus illis calendæ colli sanctificariq. debet. Ac proinde quidem abiectis malis, quæ turbulenta illi præcisurum arborum erectio-
ne, uoluptario quodam, prophanoq. clamore, saltationibus, ac tympanorum strepitu agchuntur, fideles operæ pietatis diligentius amplexi, festum diem illum de Ecclesiæ more celebrēt hymnis, canticis, supplicationibus, processionibus, alijsq. sancte agendi officiis. Arborum præterea loco, excitati imitatione sancti illius Apostoli Philippi, qui pro Dei gloria cruci affixus est, sacrosanctam arborem crucis, in qua auctor humanæ redemptionis pependit Christus Dominus, tanto religiosius in conspicuis locis publice erigant; quanto gravius se peccare vident in diabolicis malis. In quorum usu retinendo si quos obfirmato, obstinatoq. animo persistere parochi uiderint; cum aliquando monuerint; eorū nomina ad nos deferant, quò studiosius tantæ offensionis pro cura nostræ officio medeamur. Hoc autem nostrum

9
strum decretum, ut, quanto sepius repetitum, tanto diligentius ad executionis usum perducatur; idem, communi sermone explicatum, quotannis die Dominico, qui calendas Maij proxime præcedit, frequentissimo populo intra Missarum solemnia de scripto grauter enunciant, atque euulgent.

DECRETVM. IIII.

ET constitutionibus Synodalicis, quæ Illustrissimus Cardinalis Guido Ferrierius, Episcopus Verellensis iampridem edidit, et nostris etiam decretis, quæ in visitationis munere confecimus, illud diligenter curatum est in primis, ut sanctissimi Sacramenti societas, ubi nõ esset, pio studio institueretur, atque exigeretur. Verum quoniam parochos, ecclesiarumq. rectores, quibus id curæ dedimus, non parum negligentes fuisse animaduertimus; ut, quæ salutariter ad gregis, nolis commissi, pietatem excitandam instituta, atque adeo iusta sunt, diligentiore executionem habeant; penitus propositis, quas negligentibus, contumacibusque graues arbitrati nos. irrita iuramus, id omnino precipimus, ac mandamus, ut illi ipsi, quibus iam iussum est, duobus post hunc Synodi promulgationem mensibus, eam primò societatem in sua quique ecclesia, recte instituant, et cetera q. habent. Proinde fideles, sibi committimus, ex hoc præcepto contentur ad rei, quam eorum causa tantum iure in Domino expetimus, institutionem. Ad quam sine persequendi,

B quo

quo religiosius, uehementiusq; fidelium animos incendunt; amplissimos thesauros spiritualium donorum, et indulgentiarum, quas sanctissimus Pontifex, Gregorius xiii. provincie Mediolanensis societatis benignè largitus est, quàm sapissime populo enunciant, atque promulgent.

Quicumque uero societati sanctissimi Sacramenti se adscribi uoluerint; eorum nomina, et cognomina parochi, ecclesiarumue rectores, in talitellam certum, libellumue certum, arcem ad eum usum conficiunt, recte, atque ordine referant. Uti autem societatis huius homines caritatis erga proximum officia, alique potissimum spectare debent prestare, cùm occasio tulerit, pie, recteq; possint: ex his duo, pluresue spectate uite moribus in singulos annos delizantur: qui parochialis uiciniæ cœrotos, et alios paupertate, necessariiq; ueluti laborantes, fere inuasiunt: eorumq; inopis, atque egeni eleemosynas, quas seculi colligerint, subueniunt.

Parochus porro, eiusdemq; societatis ministri, eo nomine eum suum publice proponendum curant. Quæ capitulum etiam duabus clauditur, orationem unam ipse, alteram illi habent. Et quæ uelior eleemosyna pareretur, quam seculi bene aliam liberaliter, puq; conferendum bonis suis homines ipse colligunt.

Socii pretere singulis mensibus semel, atque a leco septem conueniant, simulq; diligenter uideant, an pauperum inopie, atque incommodis per eos recte succurratur,

tur, quos illorum curæ præfecerint.

DECRETVM. V.

Suffragia libera in primis esse debent: quorum libertas, si ut et consulitur, et dissidiis, atque contentionibus, quæ aliquando existunt, occurratur: ita ut infra, statuimus, ac decernimus. Quodcumque igitur Capitulum tam basilicæ nostræ cathedralis, quàm aliarum ecclesiarum collegiatarum urbis, et diocesis Vercellensis, ius habet, uel ministris, officialibus creandi, uel beneficia ecclesiastica conferendi; eum et in his, et in alijs gravibus negocijs, deliberationibusque, rationem ineat, ut, qui de Capitulo sunt, non aliter, nisi occulte, et remotis item ijs, de quibus agitur, suffragia ordine ferant.

DECRETVM VI.

Trium campanilium ianuæ ne umquam, nisi cum pulsandum campanis est, pateant: sed sira, pessulone, et clauiculi uideantur: quæ uel a parrocho, uel a clerico, custodens ecclesiæ aseruetur. Vbi uerò campanarum usus clero populoque communis est; alteram clauem illius loci consules, aut alij, quibus id curæ illi dederint, habeant licet.

DECRETVM VII.

Omnis parochus, rector, præfectusque ecclesiæ, in ianuâ illius primaria, a parte superiori, loco conspicuo,

atque illustri, imaginem Sancti, Sancteue, cuius nomine ecclesia nuncupatur, quæ maxima fieri potest, pietate, et diligentia exprimendam, omnino, et quàm imprimi curet.

DECRETVM VIII.

NE sacro aduentus, et quatragesime tempore, festisq. diebus cuiquam moniales inuisitare, et cum earum aliqua, statis illis colloctionis locis, colloqui liceat: nisi cui ob grauem, et necessariam causam, nobisq. probatam, facultatem, litteris exaratum, dederimus.

DECRETVM IX.

Domum Dei decet sanctitudo, inquit propheta: ideo et sepe, et diligenter cauere debemus, ne quid in ea fiat, agatur ne, quod indecorum sit, quodq. ab illius loci sanctitate alienum.

Primo igitur p. nobis, ceteriq. omnes, ad quos pro sui officij munere spectat, constitutionem illi nobis im, quæ de ecclesiarum cultu superioribus annis in ducesina Synodo edidimus, fidelibus usque adeo frequenter enuncient, ac tamdiu promulgent, quoad plane uiderint, ad omnem recte executionis usum perductum esse. Proinde perpetuo etiam correctionum, admonitionumq. studio, et perenni quadam animarum contentione in id incautem, ut ab omnibus illa inuolante studioq. seruetur. Quos autem contumaces, aut negligentes
ani-

animaduertenti; ita cum illis agant; ut, p^{er} p^{ro}-
prium relictum eorum gravitate, a diuinis etiam officiis,
atque a sacrificio Misse cessent. Per ecclesiam p^{ro}-
reli ne ullo umquam tempore transsum, iterum a quo
quam fieri patiantur.

Nec uerò permittant, nisi penitentie, nostre causa, mu-
lieres nudis pedibus ecclesiam ingredi. si quæ autè præ
summa inopia calceos non habent, quibus pedes in-
duunt; saltem ueste aut talos demissa, eò accedant.

DECRETVM X.

GRui concilio provincialis Mediolanensis primi ad-
monitione nos excitati, et sanctissimi pontificis Pij
Quinti constitutione, quam magno cum spiritali ani-
marum detrimento a quibusdam negligenter animaduersti-
mus, adducti, prohibemus medicis quoscumque, qui se-
nel, atque iterum ad egrotum curandum accesserint,
ad eundem tertio accedere : nisi ex confessorii sacerdo-
tis probato testimonio scripto sibi constet, illum peccata
confessum esse : aut de eiusdem consilij consilio , et
consensu aliosusim causam facere distulisse . Hinc
pernotabilem non , apud se diligenter notare asser-
rentur, nequaquam essent illi in Episcopatu, ut assi-
stantes hujusmodi officio exhiberent . Si quis
temore hoc transgressus fuerit, sit reus omnis expen-
sa, multationis, et satisfactionis canonice iuris, et
etiam sit obligatus, ut oporteat, pro sua conscientia
libras

libris viginti quinque moneta sabaudienſis ſolu it .

DECRETVM XI.

ET ſi iudeorum familiaritate, aſſiduoq. commercio, Chriſtiani ſacrorum canonum iure interdictum eſt; multa q. eo de genere, in concilio provinciali Mediolanenſi primo ſincita ſunt; tamen, quia complures ur-
bis, et diaceſis noſtri homines, ſalutis ſue pene obli-
ti, graviffimis canonum legibus, et provincialibus decretis neglectis, cum perſiſtunt in ſolimanico errore, et ri-
ſtianeq. pietatis inſtitutis alieniſſimo, eam vita conſue-
tudinem, quam cum ceteris Chriſtianiſ, habent: nos
animarum ſalutis zelo accenſi, atque ad oſtium rei in-
dignitate permoti, hec, quæ et canonico iure, et pontifi-
cijs ſanctionibus, et decretis provincialibus, et ſynodaliq.
inſtitutis communita ſunt, ſancimus, edicimus, ac re-
cimus .

*Ne quis, neque uir, neque ſervus, cuiuſq. ſexque ſta-
tus, ordinis, ætatis, generis, et imitudo, ad illa non
communia accedat: nec una cum reſpectu ſexu ſolito
piat: neque ſimul in iſdem adibus habitet .*

*Ne eorum nuptiæ, choreæ, ſaltationibus, triquid, ludis,
actionibusq. ullis iudeis interfir .*

*Ne a iſſorum edes, dimiciliane, excepta negotiatio-
cauſa, uentitet .*

*Ne quicquam domique cum iſtis agat, gerat, contrahat-
ue, quod uel ſcriptis canonibus, uel pontificijs conſtitutio-
nibus,*

nibus, uel concilij provincialis decretis prohibitum, interdictumue sit.

Qui uerò die sabbato istis operam nauant, ne apud eos prandeant, ne cenant, ne pernoctent: sed opera liborisue mercede accepta, domum suam quamprimum redeant.

Si quis contra, quàm prescriptum est, fecerit, pro culpæ modo, graui poena plicetur.

DECRETVM XII.

Ceteri si nolit, quæ intincta uocantur, quæ, dum in Altaris sacro corpus et sanguis Domini nostri Iesu Christi elinatur, accendi solent, ne ante restinguantur, quàm à Sacerdote communio perficiatur.

DECRETVM XIII.

Quoniam ad lituias, et preces, quas, impendenti-
bus tot rei christiane periculis, pro apostolicæ sue
ecclesiæ studio summus pontifex, Gregorius xiiij.
ad nrm. Diplomatum, misericordiamq. eius implo-
rat, quod, quotidie ante, uel post Missam solemniter
inuitur, et ad supplicationes item, ac processiones,
quas à nobis pro temporum ratione, aliquando indici-
monis est, et inuitos non ita frequente, ut expetimus, ne
que adeo sepius, nec uerò diligenter admodum conuen-
re cernimus non sine auri nostri dolore: idcirco, ut, quos
ad ea precum officia pietas ipsa per se mouere debet, ex-

citer

citet etiam, atque elliciat præmii spes aliqua interita,
uolens, et decernimus, ex oratorijs districti uti mi-
bus certam pecunie, atque census summam quotannis
in basilica nostra cathedrali, ceterisque uicis, et diocesis
collegiatis ecclesiis deaucti, ac detrahi quoniam sacra-
mentum ab uniuscuiusque Capituli thesaurario custoditum, di-
stribui, ac tradere solum statuemus, qui illis litanijs,
precibus, et processionalibus presentes assuerint, neque
ullis præterea alijs.

DECRETVM XIII.

Quamvis in augenda pietate laboris, tantum in su-
perstitiosis erroribus erigendis curæ, atque sollici-
tudinis Episcopus ponere debet. Quare nos pro officij
nostri munere, cautiones, et regulas, in sic ordine nota-
tas, præscripsimus, quas à parochis animarum ue cura-
toribus, et confessoribus sacerdotibus seruari, atque ad-
hiberi mandamus ad perniciosum, neferumque quorundam
superstitionum usum eximere, diuersisque nosstra con-
uellendum.

Quo in genere uideantur potissimum, et ceteri nedum hu-
iusce perniciosi radices extirpare diligentius student, si-
mul etiam è rudium animis sincere putatis semina ra-
dicitus euellant.

Ceterosque reos, et illecebras, seu ut uocant, licibus,
superstitionibus, consuetudinibus, aut alicuius mali, uel morbi
causam, aut præteritum, nisi per nos, uel per

eos, quos huic rei præfecimus, cognitis, et probitis ne-
minem uti aliquo modo pacto permittant. Idq. longe
ut uulgo dicunt, uirgine, aut a puella incorrupta, aut
alia quavis loci, temporis, rei, uel persone uana observa-
tione adhibita, litteris exarata sunt.

Imagines itē, annulos, signa, et quæuis alia id generis,
characteribus, et nominibus alienis, litteris incogantibus,
notis denique, superstitionis speciem præferentibus, im-
pressi, insignita uero omnino prohibemus. Pii uerò illi,
et religiosum sacrosanctæ Crucis, et sancti uirginis imaginū
usum, castissimumq. cultum, et uenerationem, omni
abiecta inani obseruatione, summoq. cre commendamus,
et ab omnibus, qua par est pietate, retineri cu-
pimus, et mandamus.

Quod autem interdum à nonnullis temerè fieri consue-
uit, qui saluato sancto, ubi primum cumbanarum so-
num audiunt, se, uel infantes, fluminali aqua, alia uero per-
fundunt, aut prius festi diei sancti Ioannis Baptiste
medii nocte rore se alio uero conspiciunt, aut sancti Pe-
tri Apostoli solenni celebritate, alio uero certi die ex-
tra medicinæ leges, sanguinem mittunt, uenarum se-
cant, falsa, et inani pro suis opinione, spemq. adhibent,
uel mali eo anno uitandi, uel leui consequenti, adome-
ne in posterum agi, fieri, committi, plane interdiciunt.
Idem sancimus de iis, qui sacro die paralyses num-
mum sacrosanctæ Crucis, de more in ecclesijs detectæ,

à fideiſibus primò oblatum oculis collineant, ſumunt, ſibiq. aſſeruant ad certam malorum cautionem, periculorumq. uitationem.

Vulnera, aliasq. plagas certis adhibitis ſignis, certisq. uerbis, ac nominibus, ac præſinito quodam certo orationum, precumue ac benedictionum numero, linteolis curari neſas eſſe decernimus, ac propterea in perpetuum uetamus.

Qui ſcinationes, aut ueneficia curarint, aut ligaturas noſſue ſoluerint, aut ſanguinem ſiſtere, aut cicatrices obducere, aut umbilicum aſtringere, aut alicuius membri torporem abigere, aliasue ægitudines depellere procurarint medicamentis, et curationibus per medicos non probatis, quos ob eam cauſam delegerimus; eos omnes, et ſingulos, uti ſuperſtitioſos eſſe declaramus, ac decernimus; ac proinde iſti norint ſe penas daturos ex canonum legibus.

Eſt illud præterea diabolica fraude inuentum, quod ſi perſtitioſe, uel impie potius ab ijs agitur, qui præcipue nocte, diem feſtum ſancti Ioannis Baptiſte proxime præcedenti, ſilices, ſilicumue ſemina colligunt, aut alio certo die, certaue nocte flores, frutices, herbas cuiusuis generis legunt, ſecant, ſuccidunt, euellunt, aut qui cerio eo tempore, aut præſinito alio ſacro die triticum, milium, legumina, ceteraſue fruges expurgant, aut cucurbitas, aliaue ſemina ſerunt, ea opinione in hanc fraudem inducti, ut alio die ea irrita, inaniq. eſſe, et fruſtra

stra præterea fieri, agere putent. Quamobrem id omne, tamquam à christiane pietatis cultu abhorrens, nos hoc decreto rejicimus, et damnamus: atque cā ob causam, qui tale quicquam in posterum admiserint, pro gravitate culpe multabuntur, et canonum sanctionibus, et præterea arbitrata nostro.

Hoc item decreto illos etiam astrictos teneri volumus, culpaq. graviori illigatos declaramus, qui vel ad verum in cruciatibus obstinatè, pertinaciterq. negādum, occultandumue, aut ad thesaurum inveniendum, resq. furtivas recuperandas, seu fures occultos patefaciēdos, aut ad arcana, abditæque facta euulganda, aut ad odiū incitandum, aut ad gratiam aucupandam, amoremue conciliandum, sacra scriptura uerbis, certorumue nominum pronuntiationibus, uerbisue alijs, certa formula conceptis, exaratisue, vel schedis nota aliqua impressis abutuntur.

Parochi præterea si quod aliud superstitionis genus in sua parochia hominibus animaduverterint, id aliquot ante anniuersariam synodum diebus ad nos deferant, ut ei malo opportune pastoralis nostra cura occurrī possit.

At uero quoniam pro hominum, et locorum uarietate, multiplicia, uariaq. etiam superstitionum genera deprehendi possunt; et certam earum singularium formam præficere prope infinitum opus est, nos ut summam statuamus omnia, in quibus sit ita, temporum, dierum, horarum præfixi numeri, et loci observatio, cum

anxia quidam corporis, et habitus compositione, quam præterire nescis sit, concurret, temquam superstitione, uana, et a sanctæ catholicæ rituum usu, institutis, et traditionibus aliena, diligentibus confessoriorum, et patrum, horumque officiorum extirpanda mandamus, cum per illa sese diabolica societas, quæ omni pietatis studio fugienda est, ac depellenda, insim insinuet, et diuini cultus error, fraudulentè hisce rebus, specie boni velatis, cum magna animarum perniciè iuueatur.

DECRETVM XV.

Nihil tetrius est, nihil acerbius rebus, aspectu transiens lentius per silentia, cuius tanta turba est, tam uaria, atque adeo multiplex, ut occulte in omnes partes hinc, lateque progressionis, lreui momento temporis, ac assu repentino quo tam impetu turbide tempestatis, homines obruat. Præinde initio huius pestiferæ labis, sunt, et ea limitatus magistratus ciuiles nihil non agunt, nihil non attingunt, ut patrie, quæ sensim terribili illa contagione ad interitum ruit, quàm opportunissimè succurrant. Domum publicam, locumue constituunt, quo, quæle opère est, transferantur: medicos certos conferibunt, quos illos curent: medicamenta, et cibum subministrant: simul mulos famulasque conquirunt, qui operam, curationemque illis nauent: uestes, lectisternia parant, quibus, e morbo confirmatis, se induant: nihil denique sumptibus faciendis, aliisque officijs præstatis omittunt, ut omni externa cura,

ra, omniq. externa administratione, atq; ope su' ueni't
 laborantibus. Id porro studiū, et summe diligētie offi-
 cium, cum l'udibile est, nomineq. christiano dignum,
 tum plane necessarium, atque adco er'ismodi, ut eorum,
 qui spirituales populorum parentes sunt, quiq. curam a-
 nimarum sustinent, paternam sollicitudinem, uigilan-
 temq. spirituales ministr. operam uel ementer etiam,
 atq; et i' excitare debeat. Et eos, multo, qui, illis exitio
 si mor'te tēporis, à suis, uel' conu'ssissimis propinquis,
 delecti, et nū. pene ope destituti, opus i' primis habēt
 fuerit et, si, i' uento atque omni spirituali auxilio.
 Id porro oportuna illa omnis maiest'ia uum diligen-
 tia: sed una curis alijs potior, multoq. parit'us pre-
 stantior est spiritualis cura, quam parochi, animarūq.
 curatores, et Sacerdotes, tamquam optimi parentes, de-
 filiori in salute soluenti, omni paterno officio conferunt
 et ad Sacramenta ministrandi, et ad Dei irim preci-
 bus, f'uelissimāq. p'serf'is placandam. Nam cum
 a uis, offima Dei iras, obliuio peccataq. hominum, et
 iniquitates concitata, p'sist'ite arumne origo existat;
 omne illius depellend'is cēsidium in eo positum est, ut
 et p'uenient', ut eo. emendatione, et precibus, et lita-
 nys, et sacrificiis, et f'euenti Sacramentorum usu, et
 alijs christiane religionis ministris, quæ potissimum
 sacerdotalis officii sunt, celestis illius iræ placatio per-
 petuo exoretur. Quamobrem ut parochus, curatorne
 animarum omnis, quicumque in urbe, diocesiq. Ver-
 cellensi

cellensi est, tamquam parens, qui in filiorum salute invigilare omni studio debet, in hoc imminenti pestilentie periculo, non modò muneri, cura, q. sue partes non deserat, sed ad eas praestandas se se, a Nutrice Dei gratia, excuset, summa, q. paterni animi constantia confirmet; nos aliqua, quae parochialis curae munus attingunt, suggerenda, atque adeo commonenda censuimus: cum praesertim in tanto periculo, quod pro peccatorum, quibus furor Dei accensus est, gravitate summopere pertimescendum est, iam iamq. pastoralis nostra sollicitudo, paterna, q. charitas, quae populum Vercellensem, fidei nostrae concreditum, unice in Christo diligimus, id a nobis postulet, atque adeo flagitet, ut omnem preparationem, omneq. perennis vigilantiae officium adhibeamus.

Parochus igitur, aliusve Sacerdos, animarum curator, cum primum eius parochiale viciniam, parochialesque fines pestilentia, eiusve suspicio inuasit, proposito sibi ob oculos tam gravi gregis, sibi commissi, periculo, paternae charitatis viscera toto animo inuadet: idq. plane fixa deliberatione statuat, quaecumque pietatis officia a parente spiritali, suis spiritalibus, pestifera crimina affectis, praestari de. et, ea omnia se illis ministrare, atque praestare velle. Proinde illa, ut certa est animi deliberatione, et publice, et priuatim polliceatur, atque professetur se executurum. Constantia hac, et firmitate, omni munus, gregem, sibi in curam traditū nullo modo desinat, ne ille, pastorem solatio destitutus, uehe-

23

vehementius perierrefactus, afflictione talis fiat. Iam
vero operam, studium, ac minister un. se in
nauare studeat, ut ad omnia charitatis, ac misericor-
diæ officia ceteros inflammet non solum exemplo suo,
sed pio quodam ardore sanctarum cohortationum; qui-
bus perpetuo uti diligentissime debet.

Cum præterea populo, cuius curam gerit, uel pestilens hoc
malum, uel aliam perniciosam arumnam, repentinam-
ue perturbationem, Deo permittente, impendere sense-
rit: primò cum doceat, non aliunde eius causam, origi-
nemq. existere, quàm ex hominum flagitijs, peccatisq.
grauissimis. Quare inuestiget accurate, quæ potissi-
mum corruptelæ, quæq. peccata præcipua sunt, et quæ
scelera, quibus Deum populus maxime offendat, atq;
illius iram in se corripit; ut uerendum certe sit, ne in-
summam miseriæ detrudatur. Quam occasionem
nactus, illud omni putentis officij genere iniet, atque
urgeat, omniq. contentione cometur, ut quæcumque e-
iusmodi sunt, ol quæ Deus offendatur, illæ tollantur,
radicitusq. extirpentur. Hoc unum cal imitatus, et mi-
seriæ perfunctum, hoc unum summum præstium osten-
dat, ut, susceptæ uitæ emendatione, ereptis morum erro-
ribus, et conuulso uitiorum seminario, unde sibi pestem,
et exitium compari, simpliciter, ac demille ad Deum
confugiat: qui in misericordiis, atque afflictionis, arcibus
ostendit suæ propitietatis; et funesta arumina oppres-
sos, sua ueni misericordia subleuat. Proinde sepe, ad
lacr.

lacrymas, ad publicum peccatorum luctum, ad flagitiorum detestationem, ad publicam penitentiam populum urgeat: et illum, quasi somno obliuionis dormientem, excitet etiam ad perpetuam christiano more uiuendi constantiam.

Ut uero populus, quæ parochus monet, uere agat, et exequatur; atque omni publicæ meroris, et mereturæ genere supplicationibusq. publicis, Dei misericordiam deprecetur, et imploret; ob eam causam ipse parochus certas statas processiones indicat; quas populus et ieiunio, et elemosyna, et sacco, et cilicio, et omni mortifico, lugubriq. habitu, et pedibus natis, et capite uertito, et omni publicæ penitentis modo, et uocibus ex animo ad misericordie deprecationem emissis, et gemitu, et lacrymis profusis, et summo continentia, precum studio, et omni denique non exteriori solum, sed interiori religiose pietatis officio sancte, pieq. celebrare studeat.

Sed ut populi uoces, intimi gemitus, precesq. digne sint, quæ a Deo patre misericordiarum, et Deo totius consolationis, exaudiuntur, is in primis penitentis Sacramenti usu frequenti se illi, qui ob peccata iratus, gladium suum iam uibravit, sancte conciliare debet, atq. ita moneat; ut ne repentina corporis peste percussus, spiritali etiam anime plaga, quasi duplici peste, dignus sit, qui percutiatur. Quare parochus, qui assiduus in bene agendo cohortator erit, id curat, atque efficiat,

efficiat, ut ad tam salutare sacramentum omnes frequenter accedant, atque ita quidem, ut, cum quis peccati mortalis labe se inquinatum esse, conscius erit, tam necessario sacramento illud expiare quàm primum studeat; nec uero ad extremum differat, cum non modò suspicari, sed certi omnino timere possit, ac delcat, pestilenti illo tempore, maxima cum difficultate sibi pressio fore subsidia tam corporis, quàm animæ. Id sane parochus cum solissime cohortetur; tum maxime caveat, ne quis e grege suo sine penitentiæ sacramento ex hac uita migret.

Itidem ad frequentem sanctissimæ Eucharistiæ usum fideles omni studio accendat: et ad ea, quibus Dei iram placari, cuiusq. misericordiam exorari compertum est, pietatis opera, præsertim ad assiduam orationem, ad ieiunium, ad elemosinam, graviter, et obsequetur. Si quos motus, egestas, necessitas, uel labor, premiq. persequerit; id charitatis etiam eis præstet, ut cum ministratibus, rectoresque rationem certam habeant, quæ eorum cuiusque, necessario illo tempore, subueniatur.

Omnia denique et pietatis christiæ, et pietatis civilis officia, in adiuvandum populo, sibi commisso, committat, ut illius nece preer, et pater sit. Si enim ulli tempore, uel alio modo, opera sollicitudinis prædictæ, et rem maxime necessarii, et est, et videtur pestilens tempore, quo fideles, nulla

nec cognationis, nec amicitie, nec charitatis christiane ratione habita, ita deferuntur, ut subsidia tum corporalia, tum saepe spiritalia, non modo ministrentur, sed publice palamq. detrahantur non sine offensione, et iniuria nominis christiani.

FINIS.

LAVS DEO.

DECRETA
EDITA, ET PROMVLGATA
IN SYNODO DIOECESANA
VERCELLENSI V.

habita

An. a CHR. NAT. MD LXXVIII.

A REVERENDISSIMO D. D.
FRANCISCO BONHOMIO,

Dei, et Sedis Apostolicæ gratia

EPISCOPO

S. Ecclesiæ Vercellensis.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CHEMISTRY
JANUARY 1961
J. H. HARRIS
J. H. HARRIS
J. H. HARRIS
J. H. HARRIS
J. H. HARRIS

I N N O M I N E

S A N C T A E, E T I N D I V I D U A E

T R I N I T A T I S,

P A T R I S, E T F I L I I, E T S P I R I T U S S A N C T I
A M E N.

S O s Ioannes Franciscus Bonhomius,
Dei et Apostolicæ Sedis gratia Epif-
copus Vercellarū, et Comes, ad Dei
Omnipotentis, Beatæq. Mariæ semper virgi-
nis, ac Sancti Eusebii Episcopi, et martyris
Iuliani, hæc pro Christianæ morum discipli-
næ conformatione, qua clericum, populumq.
fidei nostræ conceditum, præluce, totis in
Christo visceribus expetimus, in nostra Syno-
do Diocesana quinta decernimus, statuimus,
ac sancimus.

D E C R E T U M I.

S U p riori proximo anno cum propositum
nobis erat, ad concilij Tridentini præ-
scriptum, Synodum Diocesanam de mo-
re habere; pestilenti et graui in urbis,
diocesisq. Mediolanensis, et aliorum locorum, quæ a
diocesi nostra non longè al sunt, misera se se infudit:
quo factum est, ut et charitate, qua fideles, curæ no-
stræ

exequendi officio deuincti, et Christi Domini glorie,
cui sancte seruire debemus, studio incensi, ut, quod pie
religioseque constitutum est, ad executionis usum in ui-
be, dia, eiq. nostra Vercellensi intrudamus. Ad id pi-
cioribus, sanctioribus, ceter. q. ornatus, ac singulis
quibuscumque educamus, atque adeo interdiciamus, ne
ne quis eorum, neque humi, neque in parietibus, ac ne
in sepulchris quidam, umis extructis, nunc temerario
qui incedentium, pedibus terri et conulcari possit, neque
nisi uam bene scido, sanctissime Crucis imaginem pin-
gat, sculpat, effingat, alioque modo exprimat; aut pingi,
sculpi, effingi, exprimere iubeat. Si que uero contra,
quam incivium est, pietas, sculpta expressure est, delea-
tur omnino. Si quis uero in posterum contra, ullo mo-
do quicquam in hoc genere fecerit, pro culpe ratione
pœna mulctetur a iuratu nostro.

DECRETVM III.

O Mitrachorose pietatis cultu, et gratia, perpetuaq. me-
moriam beneficium prosequi debemus, quod a Deo pa-
tre misericorditer mihi, et Deo totius consolationis proximi-
me accepimus. Conseru enim sumus, cum iam terri-
me pestilenti etibus, in urbem, et opulorum propin-
quum, miseris, et prostratis, è coniugione,
atque è possessione, et ceteris rebus, et bonis, non re-
ptos, nullis quidem, et ceteris, sed singulis cer-
te Deo dono, ac munere, quod singulis, et propositioq.
patro-

patrocinio nobis impetravit Beatissima Virgo Maria,
cuius invocationem civitas Vercellensis ad calamita-
res depellendas pia veneratione semper adhibuit. Qua-
re, ut huius singularis beneficii, quod illa intercedente,
nos diuinitus accepisse profiteamur, recordatione ulla un-
quam tempore obscuretur, et evanescat, pro nostri pa-
soralis officii sancta sollicitudine, religiosè, pieq. fa-
ctum censuimus, aliquam diuinæ lumen gratie perpe-
nuò considerationem inire. Quam ob causam illud
statuimus, decernimus, et sancimus, ut in omni col-
legiata, et parochiali ecclesia, singulis Ieiuniis,
die sabbato, sub vesperum antiphona, et oratio de Bea-
tissima Virgine, pro temporum ratione, pie celebra-
tur. Cui orationis concelebratio, in die octavo, in una, et
que ecclesia colligata et in omni eiusdem partem ter-
ritiam, a minimum, adesse presertim in eadem in-
parochiali autem, et in eadem ecclesia, et in eadem, si in
parochiali eadem ecclesia, et in eadem ecclesia, et in eadem
Hoc, decernimus, et sancimus, ut in eadem ecclesia
lenis sit, et in eadem ecclesia, et in eadem ecclesia
Christi huiusmodi, ac memoriam, ut huius orationis in-
stitutum perpetuè exequantur ad diuinis illius beneficii
memoriam semper in rem.

DECRETUM IIII.

Sanctissimo in Christo, Felice Episcopo, digne fidei
religiosi solemnitate, ac pia veneratione, frequenter si-
moq.

moq. concursu olim concelebravit ciuitas, et diocesis
 Vercellensis, perpetuo illius defensionis patrocinio. Sicut
 enim is, dum in terra fuit, filios ecclesie Vercellensis
 unice in Christo dilexit, atque omni paternae curae stu-
 dio salutanter adiuuit, ac defendit: ita posteaquam,
 et pro illorum salute summis laboribus usus, et pro ec-
 clesie catholice fide praeclaris contra Arianorum im-
 pietatem dimicationibus egregie persuectus, et pro
 Christi Dei, Redemptoris nostri gloria, martyrio no-
 bili necatus, aeternas in caelis adeptus est re-promissio-
 nes, eximia erga illos charitate flagrans, eisdem omni
 tempore fuit, et optauit, quae optima, quaeq. salutaria
 sunt; ac tanto studiosius eorum causam apud Deum
 omnipotentem egit, quanto maiorem sincere charitatis,
 atque uirtutis omnis, quae sanctis martyribus congruit,
 perfectionem continenter exercuit. Ut igitur martyr,
 dulcis patroni, et aduocati fidelis, beatissimi Eusebij
 dies festus, debita ueneratione colatur; et ad pristinum
 cultum, uiuante Deo restituatur, nos populi Vercellen-
 sis, cui totum in Christo iusceribus ministramus, solitis
 cura commoti, hoc perpetuo decreto statuimus, ut be-
 nus, ac facimus, eum diem, tanti patroni martyrio
 dicatum, qui est calendis Augusti, in ciuitate, et dio-
 cesi Vercellensi, ab omni clero et populo ita coli, obser-
 uari, atque concelebrari, ut reliquos dies festos coli,
 seruariq. sancta matris ecclesie auctoritate, ac prece,
 premissum est. Quamobrem cum omnes, et singulos.

illo festo die, diuine pietatis officijs, et sanctissimi martyris memoria consecrato, ab omni opere serui, omniq. arte mechanica, emptione, uenditione, nundinatione, contractu, commercio prophano, choreis, saltationibus, ludicris actionibus, ceterisq. rebus, illius diei sanctitati alienis, abstinere precipimus, ac mandamus, poenis in edicto nostro de festorum dierum cultu propositis: tum illud etiam edicimus, ac monemus, ut idem, memoria excitati beneficiorum, quæ, tanto patrono intercedente, a Deo opt. max. acceperunt, in illius diei celebritate frequentissimi ad Missarum solemnia, diuinæq. precum officia, et sacras conciones conueniant; in istis pietatis operibus demum se se exerceant, ut et in sancti martyris, patris, ac patroni nostri, Eusebii uictoria, Dei bonitatem, potentiamq. laudent, et sancto quidem ipsi debitos tribuant honores, et se denique ad eius imitationem excitent: sicq. meritis illius confociati, adiuuentur etiam perpetuo intercessionibus eiusdem.

Quo sanctior prætereà ad sanctissimi patroni diem festum colendum præparatio a clero, populoq. ciuitatis, et diocesis Vercellensis pro delicto pietatis studio adhibeatur; nos, hoc etiam decreto, præ die illius festi diei ieiunium, sicut in sancti patroni ueneratione seruari debet, religiose seruandum declaramus, ac decernimus. Quod ex precepto ieiunium in calendarium perpetuum, eo statò die, adserui mandamus.

Parochis uerò, reliquisque animarum curatoribus edicimus,

mus ut diligentiam, quam ipsi maximam possunt, adhibeant, quo religiosius a fidelibus is festus dies concelebratur, et colatur. Proinde dominico die, proxime precedenti, illis denuncient, et ieiunii diem, et solemnem festi dies celebritatem: tum nostra etiam auctoritate hoc eos cohortentur, ut ad basilicam tanti martyris, frequentes eo die, *Vercellas*, deuotionis causa, conueniant: sicut olim non diœcesis *Vercellensis* solum, sed omnis finitimæ regionis, fideles ad sanctissimi huius martyris memoriam conuenisse, traditum est.

DECRETVM. V.

DOni, gratiaq. omnis spiritualis participes esse fideles, cura nostræ commissos, uerèmenter in Domino cupimus, pro studio, quo maximo tenemur, procurandæ illorum salutis, excitandæq. pietatis. Cum igitur paternæ suæ charitate ductus, summus Pontifex, *Gregorius* decimus tertius doctrinæ christianæ scholarum omnibus, qui in prouinciæ *Mediolanensi* diœcesibus sunt, plenariam omnium peccatorum indulgentiam, ac remissionem tribuerit, et concesserit, quando u. scilicet certo illo die, quem unum ob eam causam *Episcopus* præscripserit, communionem sacram, uere penitentes, et confessi, sumpserint: nos, ut tam magnæ, tantæq. indulgentiæ participes, adiutrice diuina gratia, sint fideles, doctrinæ christianæ scholæ in urbe, diœcesiq. *Vercellensi* adscripti, diem unum certum eius rei causa sta-

tuendum censuimus. Et quoniam Iesu Christi Redemptoris, qui in lucem gentium de Foris, iuxta a benignissimo patre Deo datus est, aduentus tempus, plenum mysterioris est, ac religiose propterea ab omnibus fidelibus colendum, praesertimq. ab ijs, qui in caelestis illius magistri, doctrinae scholis operam ponunt: ideo nos diem Dominicum primum sacri eius aduentus anniuersariam statuimus: quo certo die, indulgentiae consequendae causa, earum scholarum homines, uere poenitentes, et confessi, sacram communionem sumant. Ut uero hoc idem, reliquis etiam deinceps diebus Dominicis aduentus, pie praesent, quemadmodum sanctissimus pontifex Siluey canonice decretum est, eos uehementer in Domino monemus; quo religiosius, si uero illo tempore, ad omnes pietatis christianae partes se se excitent.

Pastoribus uero cura sit, die dominico, proxime praecedenti, cum eum indulgentiae diem de more denunciaret; tum pontificis litteras, eo nomine editas, de scripto legere, ac diuulgare.

DECRETVM. VI.

Graue blasphemiae scelus est, ac detestabile plane homines, qui tale facinus committunt. Pie gloriauitur Dei, quae ore eorum iniquè uiolatur, et ita omnis incerta est, ut tam scelerat, nefarioq. crimine committitur: ut simul etiam res consulatur, qui sanctissimum Verbum, cum iurant in uanum, temereq. iurant, nefarie

nefarie peccant item. Quare, cum cetera, quæ ad blasphemiam genus tollendum pertinentia, uel canonum iure, uel pontificum, uel conciliorum provincialibus Mediolanensibus constituta sunt, seruari iubemus: tum etiam, quo studius non blasphemantium solum, sed temere iurantium, uitio, criminique obuiam fiat, decretum item provinciale, de neminis Dei societate instituenda salutariter cautum, in uel diocesi nostræ Vercellensi, tam diu in executionis usum introduci uolumus. Itaque parochi, in sua quisque parochia, ubi, et quos pertinet, eiusmodi societatem hominum institui quam primum curent qui diuini nominis zelo uentosi, in blasphemiam, temerariique iurisdictionis transgressione, sedulo uersentur: itaque, ad præscriptum litterarum pontificiarum: et asserunt a Pio Quarto, et Pio item Quinto, pontificibus maximis editas, tam pridem diuulgauimus.

DECRETVM VII.

GRæue est, nec propterea sciendum, dies festos aliqua ædificare uoluit, quæ ad questum, atque ad opus seruile spectans, cum illorum cultu et sanctificatione minus conuenit. Quoniam in genere illud est, quod animaduertimus passim à notariis agi, fieriue: qui diebus festis perinde, ac in ferreis, opere sue mercede ducti, contractus conficiunt: aliarumque ædificum, et negotiorum tabulis, instrumentane rogiti excipiunt. Id sane ut in
 posterum

posterum nullo modo committatur, huius nostri decreti, quod inuiolate seruari uolumus, auctoritate prohibemus omnino. Ac proinde notarios, qui contra fecerint, uiginti quinque aureis mulctari decernimus: quam mulctam, penamue, partim alicuius loci sui usus, arbitratus nostro, adiudicamus, atque attribuimus; partim fisco seculari. Instrumenta uero, tabulae sue testamentorum, codicillorum, ultimarum uoluntatum, compromissorum, pacis, concordiae, federis, conciliationis, transactionis, matrimonij, sponsilium, et actionum, scriptionumue, quae ad eorum, qui in carcere sunt, fauorem, priorumq. locorum causam pertinent, ab hoc decreto eximimus. Neque rursus tabulas, instrumenta, scriptionesue, quae de uoluntariae iurisdictionis actis, ceterisque omnibus, quae serenissimi Ducis, et ditionis statusue eius factum attingunt, comprehendi eodem decernimus: nec praeterea notariorum scripta, instrumentaue in quibus conficiendis si mora interponeretur, manifestum periculum inde existeret; aut certe evidens damnum, si tempus abiret.

DECRETVM VIII

EX antiquo ecclesiae instituto, beatissimae uirgini, Dei matri, Mariae in honorem dicata est, stata sabbati feria: quam quicumque fideles, sanctissima illius uirginis, cui Deus tanta totq. dona gloriae ad miseris optulandum contulit, pia grataq. memoria excitati, ieiunio

nio alijsq. christiana pietatis officiis religiose colunt, salutare sibi fructum pariunt. Qui uerò, ut ad nos delatum est, eandem, perinde ut diem festum, alicubi usque adco superstitiose obseruant, ut iudaicum morem non sine christiana legis uiolatione consecrari uideantur, grauissime peccant, quodq. etiam grauissimum est, ac minime ferendum, rem perniciosam, ac plane iudaicam, ad usum inducunt. Quare nos pro paterna, episcopaliq. cura, quam gerimus, sicut illos uehementer in Domino commendamus, qui Sabbati feriam ad honorem beatissimæ Mariæ uirginis, ritu christiano, legitimeq. peragunt; illorumq. item usum maximopere probamus, qui a Nona, uel a uesperis Sabbatum ad Dominici diei honorem, cultumq. ut antiqui instituti est, pie obseruant: hosq. et illos hortamur, ut in sancto instituto rite perseuerent; ac rursus alios, qui nondum illud susceperunt, commoneamus in Domino, ut idem pie amplectantur: ita qui ad illius ferie cultum pene iudaicam superstitionem adhibent, tamquam festum diem eandem obseruantes; isti ne quod utentatum alicubi animaduertimus, in posterum committant; ne ue in usum inducant, hoc edicto uetamus atque interdiciamus. Quod si rudiores, uel uiri, uel feminae, uotum de Sabbato, ita superstitione colendo, nuncupauerint; ut id in aliud pietatis officium, opusue commutetur, curabunt, et parochi, et confessorij sacerdotes: quibus nominatim id cura dederimus.

DECRETVM IX.

Quo tempore et diuinis officiis, et sacro ceremoniarum ritu, et omni stata religioſa p̄ſe, ſelectum animoſum mentisq. eccleſia mater exiſti- ſtudet ad ſanctiſſima recolenda myſteria: tunc maxime, in ſeptuagima ſcilicet, ſexageſima, et quinquageſima ena eſt. Ad idum illi conferunt ad impluuium, ad tripudium, ad ſolennitates actiones, ad inania ſpectacula, et ad alia deſpectuſ generis, que a ſacro illo tempore aliena, atque aliena ſtano nomine inuena, ſacellanaſia porro ſi- ſpeciem referunt onnis pagane antiquitatis. Iſtius in erimvero, ut eſt morum corruptela, in eo p̄ſe, ut primo etiam denario die quatuordecim, et ſane tempus ex doctrina ſpiritus ſancti inuentione, et contentie, religioſis chriſtiane pietatis officiis conſecratis eſt, in ipſis illis actionibus, et operibus, ſatane hinc deſpectuſ, ſed de uerſentur magna cum deſpectuſ. Nos igitur pro cura, quam populo nobis commiſſo, ſimile delemus, primo illi etiam atque etiam uel in altero- tus in Chriſto uſceribus colerantur, ac non minus, ut abiectis morum erroribus ſuperiora illi tempore ſe- ptuagime, ſexageſime, quod de et pietatis officiis conſe- atque oſſe et: reſpectuſ ſpectaculis, ludis, et ceteris actionibus, et illorum temporum inuentione, horrentibus, adorationem, ad letantem p̄ſe conſe- ad aliis, chriſtianorum uſum exerceantur, quas tunc ſicut ſine anſe debet, ſeſe conſe-.

Sed

Sed cum quatragesimales dies non modo uiolari, sed sanctius coli oporteat; nos quod paternis monitis non dum assequi potuimus, ad id descendimus, ut pœnis radicatus conuellamus, quod quatragesimalis illius primi dominici diei sanctitati, religiosoq. cultui repugnās est omnino. Itaque ignes illos uespertinos, fictas nuptias, nocturnas hominum, atque puerorum etiam conuersiones, tumultus, ceterasq. id generis corruptelas, deprauato usu retentas, planeq. à sacro quatragesimali eo dominico die alienas, fieri, atque prohibemus, graui pœni arbitrio nostro us proposita, qui istius criminis culpam, quouis modo contraxerint. Parochus autem, animarum sue curator, in cuius parochia finibus tale crimen iniquum committetur, si uel permiserit, uel statim ad nos, in cuius iure nostrum non detulerit, mulctā luctu atrocium non minus decem. Quo autem studiosus, de re tum hoc ad executionis usum perducatur; iudicet, unde in sermone explicatum, quotannis die dominico, qui proximè septuagesimam precedit, ab unoquoque parcho intra Miliarum solennia de scripto pronuntiari, atque euulgari mandamus.

DECRETVM X.

Q*U*i pasche tempore a parochia sua al fuerit; ubi primum redierit, certum testimonium, litteris exaratum, proprio parochi cōlo dierum locatio afferat, atque exhibeat: eoq. ostendat, se eo anno sacri in communio-

F nem

nem sumpsisse. Quod nisi præstulerit; ad id se paret,
et et confiteatur, et sacram communionem sumat.

Quorum alterum qui non fecerit, ecclesia ingressu interdicitur, et est sacrorum canonum iure præscriptum. Atque in eum præterea azatur, et edicto nostro contra illos agi solet, qui paschæ tempore non communicarint.

DECRETVM, XI.

Sanctissime Eucharistia sacramento nihil habet ecclesia præstantius, nil il salubrius, nil il admirabilius: continetur enim in eo, præcuiuum, maximumq Dei donum, et ipse omnis gratia fons, atque auctor Christus Dominus. Vigetur, quo maximo potest, ac debet, pietatis, religionisq. studio, ac fidelium frequentia, et luminibus, ut oportet, accensis, cum ad egros deferri contigerit, deferatur hoc parochis, animarumque curatores mandamus, et, ubi non dum institutæ sunt, societates corporis Domini instituunt, atque erigunt. Cuius rei conficiende potestatem illis, prout opus est, damus, concedimus, et impartimur. Quò autem ardentiori pietate fideles ad has societates excitentur, eos parochi solissime cohortentur, propriis illis sanctissimæ, maximæq in salutem et utilitatem, qua Gregorius decimus tertius pont. max. parochialibus ecclesiis, locisve treuicæ Mediolanensis istis societatibus dedit, ac tribuit. Nec uero in cohortationibus suis illud parochi monere præmittant, et, quo uenerabile, præstantissimumq.

stantissimumq. sacramentum, frequentiores comiten-
tur; qui etiam societatibus adscripti non sunt, cum in
uia occurrunt tam laici, quàm clerici, quo tempore ad
agros fertur, omni pietate illud prosequantur, et comi-
tentur. Erit præterea cura parochorum, ut diligenter
seruentur, quæ de illis societatibus recte, pieq. gerendis
in lucem auctoritate nostra edentur.

DECRETVM XII.

De cana Domini cum hostia consecrata aservatur,
ut in parasceue, quo die, antiquo sanctæ ecclesiæ ri-
tu, confici non debet, a sacerdote celebrante sumatur; ne
in tabernaculo ostensorio, sed in calice reponatur: ut et
Domini sepulchri, quod significatur, typus apertius osten-
datur; et postero die ad altare commodius afferri; et a
sacerdote sumi itaqueat, ut de uno in aliud vas trans-
ferri, necesse non sit.

DECRETVM XIII.

Qui clericali ordine adscribi uolunt, primo in psalmi-
stam unere uersentur; tum ad clericalem tonsuram
sumendam accedant. Illud uero psalmistæ munus
quantiuis ab sacerdote conferri possit: æquius tamen est,
ut eos parochi ad Episcopum adire iubeant, a quo cle-
ricalem etiam tonsuram, simul cum eo munere sumant.

DECRETVM XIII.

Paruuli infantes, ubi primum uiribus suis, nisi, per se ingredi incipiunt; ad suum quique parochum in ecclesia à parentibus perducantur: ubi ille, ex sacerdotalis, ritualisue libri præscripto, benedictionem stata religiosa prece orationeq. impartiat. nam ubi uitæ initium Deo consecratur: reliquæ omnis uitæ progressionēs salutares, adiutrice diuina gratia, esse solent.

DECRETVM XV.

Infanti paruulo capilli antequam incidantur; is, ut pia, laudandaq. consuetudo est, diœcesis huius usu iam pridem instituta, atque comprobata, in ecclesiam ad parochum adducatur; a quo capillorum benedictionem stato precationis ritu capiat.

DECRETVM XVI.

Fœminis ad sacristiam, qui locus sacerdotum, et clericorum est, aditus, accessusue ne pateat. Quare plane uetamus, ne ecclesiæ ministri, quicumque sint, cõ illas ingredi patiantur: nec ullo pacto introducant, intromittantue, ac ne in baptismo quidem infantum: id quod indecore nimis hæcenus quibusdam in locis factitatum animaduertimus.

DE-

DECRETVM XVII.

NE, quod maxime opus est ad officia diuina, rite celebranda desit; uolumen, quod antiphonarium uocant, in omni ecclesia parochiali comparare, atque adeo esse statuimus, ad usum præsertim Missæ sacri, uesperarumq. officij recte canendi.

DECRETVM XVIII.

Magna uis diuina inest in sanctis precibus, quæ ad rerum benedictionem ex ecclesiæ institutio, ac ritu adhibentur. nam cum ad cetera multa, tum ad malos spiritus depellendos, qui salutis nostræ insidias perpetuò commoliuntur, caelestem afferunt opem, atque auxiliū. Quare adsum benedictionem, non solum quæ paschæ tempore quotannis aquæ sanctæ asperzione de more fit, sed quæ ex antiquo ecclesiæ ritu ad omnium adificiorum habitationem religiose instituta est, in usum reuocari decernimus. Et quoniam cura hæc parochorum esse debet; adibus omnibus, atque adificijs, quæ intra parochiæ fines sunt, ab illis singulis pro parochialis officij munere benedictionem adhiberi mandamus: quæ statim religiosis precibus, certisq. regulis per nos præscripta, unâ cum hac synodo in lucem emittitur.

DECRETVM XIX.

Visitationis episcopalis sumptum suppedient, atque adeo præstent omnes: qui intra parochialis ecclesiæ, cuius

26
curam gerit. Tamen non tamquam paterfamilias, ut
que tribuit, quantum sine pro rata conveniens est cum
ratione census, redditusque, quem ex beneficio capit.

DECRETVM XV.

Multorum officiorum sanctissima ratio, parochis in-
tercedit cum eis, qui eorum curam gerunt. Atque sicut
quidem pro munere sua ratione, tamquam parentes,
omni sollicitudinis studio illis, qui sibi in curam traditi
sunt, salutariter prospicere, consulereque debent: ita quo-
rum cura geritur, eos in illis sane rebus, quæcumque ad
Dei cultum, salutemque animarum pertinent, eorumdem
parochorum consilio monitis, auctoritate, officioque, uti
conuenit. Quamobrem quo studiosius, erga fideles, sibi
commisos, parochi partes officii sui exequantur; singu-
lis mensibus, aut secundo quoque mense, patres familias
sue parochie omnes ad ecclesiam parochialem semel
conuocet, certa statuta hora quam commodam existima-
uerint. Quo in patrum familiaris conuentu, de familiaris
bene, sancteque instituende, et christianæ pietatis offi-
ciii confirmande, rationibus exister, paterneque illis
consulant: id uero in primis, ut ad præscriptum re-
gularum, atque monitionum, quæ, potissimum de pa-
trium familiaris cura conscriptæ, auctoritate nostra cum
huius Synodi libris in extremâ parte typis impressæ sũt.
Idcirco uiam, et parochi, et patres familias simul uideat,

quantum studij; sollicitudinisq. adhiberi oporteat, ut ea omnia, singulaq. seruentur quàm diligentissime. De rebus præterea, ad ecclesie parochialis usum, cultumq. necessarijs, ita accurate agant, ut, si quæ opus erunt, quam primum fieri potest, certa inter se aliqua inuicem ratione comparantur. Nam domus Dei cura non clericis solum, sed laicis etiam pro pietatis officio incumbit.

DECRETVM XXI.

Quo diligentius concilij æcumenici Tridentini decretis, de matrimonio promulgata, in usum perducantur, atque seruentur ab ijs, ad quos omnino spectat; nos hæc, in quibus sæpe offendi, peccariq. animaduertimus, decernere, et sinere uolumus.

Ac primum quidem, quoniam parentum erga liberos cura, aliquando pene negligens, iurisque liberorum inbecillitas, quæ sæpe ad licentiam proclius fertur, eò pro lapsa est, ut sub matrim. omni, quod appetunt, specie plerumque peccent, non sine etiam et honoris periculo, et rerum dispendio: ideo parochijs, animarumue curatoribus in id maxime incumbendum est, ut frequenti, paternaq. collocatione, prout usu uenerit, puellas commoneant, atque adeo eis persuadeant, ut, femine honorique in genitali in primis seruientes, ne se, fidei nuptijs, deludant, nisi tandem ac iustum induci patiantur: et proinde illi plane ostendant, matrimonium, quouis modo initum, contractumue, nullius roboris esse, nisi ad concilij

Tri-

Tridentini præscriptum, paracho in primis; et duobus testibus presentibus, contrahatur. Illud uerò sæpe etiam monere non desistant, ut sponsi, ac sponse, ante quam matrimonium rite confectum sit, ne simul, sed separatim omnino habitent, atque uiuant.

Caveant præterea parochi, ne, si uerbis, aut nutu sponsalia contrahenda sunt, uerbis iis utantur, quæ consensum præsentem significare possint, sed illis tantum, quæ de futuro plane dicuntur. Ne igitur temere errent; de uerbis proferendis, cum fieri poterit, consilium petant.

Peruersi homines, ad omne penè malum propensi, cum uel matrimonium impedire, prohibere, pro uiribus sæpe contendunt; uel aliquando inuitos matrimonio iungere, callide studeant; quo fit, ut inde multa infelicitèr, uel incommode potius fere omnia succedant: id propterea parochorum cura sit, quo tempore matrimonium futurum denunciant, eos, qui illud aut impedire conantur, aut ad idem contrahendum uim quandam adhibent, officij sui monere; ac plane docere, quàm multa damna, atque adeo mala e nuptijs coactis præsitim existant. nam matrimonij natura cum sit, ut duo, simul in unam coniungantur; certe qui iruit, coactiq. illud inuenit, uix, aut ne uix quidem ea coniunctione ita se arcte unquam deuincire poterunt, ut inde aliquando simultas sepeq. odium, aliudue malum non emanet.

Quamquam nuptijs contrahendis consensus parentum necessario non requiritur: tamen est illud iure tam diuino,

uino, quàm humano traditum, ut ad omnia, quæ præsertim grauiora sunt, parentum consilio, et auctoritate liberi utantur. nam cum de honore parentibus tribuendo lex diuina præscribit, tum civilis hoc suadet, ut præcipue nuptiis ineundis obsequio eisdem satisfiat. Vbi enim illis aut iniuris, aut plane repugnantibus, nuptiæ contrahuntur, tunc sibi nolenti auus nepotem parat; sicq. è stirpe sua ortum, non modo non diligit, charumq. habet; sed plerumque male odit. Quo fit, ut et hoc, et alia præsterea mala inde existant. Parochi igitur, ante quàm publice in ecclesia nuptiarum celebrationem denuncient, parentum, si qui nuptias contrahere uolunt, illos habent, uoluntatem in re tanta, quæq. magnæ deliberationis est, recte, ac plane cognoscant: nec uero, nisi per spectâ illorum uoluntate, ad denunciationes progrediantur: sed is interea, qui nuptias inire uolunt, apposite grauiusq. demonstrant, quàm utile sit, quamq. cum omni ratione conueniens, in ea re parentum consilio, auctoritateq. niti, atque omnino uti. Si uerò liberorum nuptiis parentum uoluntas repugnat, aut plane consentiens non est: ne parochi quicquam ea de re conficiant, quàm Episcopum, aut eius uicarium consuluerint.

¶ Vicumque, qui rudes uidentur, nuptias contrahere uolunt, et parochum aduocant, ut illas denuncient, primum ab eo interrogentur, an orationem Dominicam, salutationem Angelicam, apostolicamq. Synodalem recte sciant; cum hæc fidei rudimenta ad se habere recte sciant.

G sint.

sint. Et quoniam si hoc fiat, ut vix fidei, et recte, ut
ignorare competerent, non solum sibi, sed liberis
etiam, quos, iam pene à cunabulis, fidei rudimentis im-
buere debent, maximum salutis periculum creare pos-
sent, ideo, quo primum tempore denunciatio facta est,
cum illa ignorarint, etiam iterum, quando altera fiet,
experiundo cognoscatur, an eadem didicerint. Neque
porro parochus prius ad denūciationem, quæ tertio fit,
progređitur, quàm viderit, eos fidei rudimenta, et
quæ ad salutem necessaria, optime scire.

Quoniam uerò sepe fit, ut, ut ultimo denūciatio facta
sit, nonnulli statim, atque adeo inconsulto matrimonium
perficere soleant, ne quicquam uel exigui temporis cui-
quam detur, qui legitimum illius impedimentum in me-
dium afferre uellet: ob eam causam parochus, ubi ter-
tio denunciavit, ad biduum etiam, uel triduum illius ce-
lebrationem differat: nisi ultimæ denūciationis diem
continuo tempora sequantur, quibus id celebrari inter-
dictum sit. Interea uerò is cum eorum, qui contrahere
uolunt, parentibus iureiurando agat, ut, si quid impedi-
menti his nuptiis consociendis inesse scierint, libere prof-
runt, atque euident. Siq. ullam iusti impedimente
causam ab illis rescuerit: ne illos matrimonio ante iuni-
gat, aut nos, aut Vicarium nostrum de ea re plane
consultuerit.

Nuptiarum solemnitates, et olim sacrorum canonum
iure, et nuper Tridentina sanctione, certis statibus anni tē-

poribus ita prohibita sunt, ut si quis eam interdictionē prohibitionemue, aut tyrannicam esse, aut ab ethnicorū superstitione profectam dixerit, anathema sit sacrosancta illius sanctionis auctoritate. Atque in eis quidem solemnitatibus, ut est peritorum interpretum probatissima sententia, cum ille et xoris ad maritalem domum duccende actus, tum etiam nuptialia conuiuia, tripudia, saltationes, et choreæ iure quidem censentur: quippe cum non solum cōiugum, sed aliorum etiam animi, istarum actionum, quæ plane uoluptaria sunt, illecebris deliniti, quo tempore spiritalibus rebus intenti ad modum esse debent, ad eas auocantur, quæ carnis sensui seruiūt omnino. Itaque, quoniam in nostra diœcesi cum deprauatum morem paulatim scire, atque ex callida quadam canonum interpretatione manere animaduertimus; ita ut nonnulli is ipsis temporibus, cum nuptiarum solennitates potissimum interdictæ sunt, sponsæ, uxoribus duccende actionem, saltationes, choreas, nuptialesq. comestationes, minime uetitas, neque interdictas opirentur; nos, quamquam perspicue manifestum est, istiusmodi actiones sententia canonum ualde admodū reuertere, tamen pro officii nostri pastoralis, quod sine die gerere debemus, munere, ut ne iste moris error firmiores radices in posterum agat, lateq. dimanet, ita, ut infusa, cauemus, sancimus, et constituimus perpetui huiusmodi decreti auctoritate. Ne quis quocumque gradu, statu, genere, dignitatisue splendore illustris, is tem-

poribus, quibus nuptiarum solēnitates agi, celebrariue; sanctione Tridentina interdictum est, domum uxorem sponsam ducat. neue eo nomine conuiuia nuptialia condicat, celebretue; nec uero item ob eam causam saltationes, tripudiant agat. Qui contra quicquam commiserit; aut culpa eo in genere socius, particepsue fuerit; Quis, spe nulla ueniae proposita, in res u ecclesiae interdictus sit; quoad sponsu, sponsaq. inter se separati, debitas penas, pro personarum ratione arbitrari nostro delectant; absolutiūq. beneficium rite consecuti sint. Id uerò præterea ita sancimus, ut in isto crimine animaduertendo ucteres sanctiones, canonūq. leges locum etiam habeant, ac robur, uiresq. retineant.

DECRETVM XXII.

PRO fidelibus defunctis religiosas Deo preces, orationemq. Deo adhibere, officium est, salubre illud quidem, sanctum, christianaeq. pietatis studio planè dignū. Quare parochi hoc fideles, in curam sibi traditos, graui, atque adeo frequenti cohortatione moneant, ut, cum pro illis orationis signum, distinctis campanae ictibus, prima hora noctis, aut, brumali tempore, prima hora, et dimidia dabitur, omnes, genibus flexis, ac supplices Deum, exiguū illo temporis spatio, religiose precentur, ut eorum anima, e purgatorij sui flucis erepta, ad sempiterna caelestis uitae præmiū perducantur.

DECRETVM XXIII.

Cum quis ex hac uita decessit, pro iohus, audita illius morte, psalmum, De profundis, primò, ad altare supplex pro eius anima recitet; tum mox signum cœ panis det: quo fideles moniti, ubicumque sint, pro defuncto genibus flexi paululum orent; ac semel silem orationis in Dominicam, salutationemq. angelicam religiose dicant.

DECRETVM XXIII.

Nelatorum pro sollicitudines, cunctis uiribus, cunctisq. que ordinis, atque conseruationis sint, quicquid in illo sermone continent, aut reuertent, graui suspensionis, et interdicti preceptis, quam statim subeant, quodque contraxerint. Atque eorum qualem sollicitudinem preces, ut religiose pietatis plenæ sint, Deoque propterea gratiores, et his explosis, quis ante lectiores, penes ridiculis abstinuerint, in usum perducant officium canonicarum bonarum delectissimæ uirginis Maria, Pij Quinti Pont. maximi in u, restitutum, precesq. ei. l. officio ad un. las. Ij. preterea institutis, atque regulis se se plane conforment que, ex concilio prouincialis decreto, ipsarum causa confecta, sedisq. apostolicæ auctoritate comprobata, in lucem prodierunt, amplissimo indulgentiæ thesauro illis proposito, qui ad eorum regularum præscriptum se se plane instituerint. Ut autem il-

las

obediētię sꝑiritu ad executionis usum perducere iubemus, pœnis nō modò, quę eislem decretis speciatim, nominatimq. sanciuntur, sed alijs etiam propositis, quas pro contumacijs, culpęq. grauitate, et personarum ratione, nos arbitratu nostro irrogandas arbitrabimur. At uero, ne de his multis pœnis quęquā controuersie existat, ita decernimus, ac declaramus, ut quoties, ob uoluntate illius apostolicę uisitationis decreta, ob culpam eo in genere contractam, commissamue, fiscus aliquam multam, pœnęque partem consequi debet, in iis scilicet locis, quę eiusdem serenissimi Ducis ditioni subiecta non sunt, ex parte, quantum, quanta sit, omnis eorum locorum Domino iure competat, atque plane attribatur.

DECRETVM XXVI.

QUo accuratius, atque adeo diligentius, ad Synodi nostre diocesis e iure præscriptum, muneris sui partes exequantur testes synodales; et ex ijs nonnulli, qui in necessaria muneris sui functione negligentiores aliquando esse possent, quo uigilantius, studiosiusq. in suscepti muneris curam incumbant, atque adeo maturius utantur et quę in Synodo sancte spondere debeant, et quo spondenti uinculo deuincti, sollicite præsent, quę sponderint: idcirco iurisiurandi, quo rite astringuntur, formulam, conceptis uerbis ex canone explicatam, mox infra recte describi, atque promulgari uoluimus.

Iurif.

EGO N. testis Synodalis, à Reuerendis. Episcopo nominatus, promitto, spondeo, et iuro, quod amodo in antea quicquid noui, aut audiui, aut postmodum iniquitum us sum, quod contra uoluntatem Dei, et rectam Christianitatem in diocesi, uel regione mihi commissa, factum sit, uel futurum erit, si in diebus meis euenierit, tantum, ut ad meam cognitionem quocumque modo, si sciuerio, aut indicatum fuerit nolo, synodale causam esse, et administrum Reuerendis. Episcopi pertinere, quod ego nec propter timorem, nec propter primum, nec propter parentelam ulatenus scabulo Reuerendis. Episcopo, aut eius iurato, cum hoc inquirere iusserit, quodocumque ex hoc me interrogauerit, sic me Deus adiuet, et hę Sanctorum reliquię.

DECRETVM XXVII.

Quod deprauati moris est, id plane eripere debemus omni, quanta maxima sollicitudine, cura, atque sollicitudine. Cum igitur ad nos delatum sit, detestabili quadam animi execratione, atque adeo certis imprecationibus, detestationibusq. uerbis ad altare sancti Antonii iurandum et concepti, et dicit, quod hinc nefarium est. Id ne in posterum, neue quicquam tale, quod purgationem vulgarem eiusue speciem pre se ferat, ullo modo committatur, fiat, agaturue, hoc decreto perpetuo uetamus.

DECRETVM XXVIII.

17

Decreta iustitiationis apostolice, quodm R. uer. p. f. Epi. i. q. u. s. Lauderis, Nuncius, et V. i. s. t. a. t. o. r. p. f. l. i. u. s. p. r. e. c. l. a. r. e. c. o. n. s. e. c. r. e. t. u. s. a. b. o. m. n. i. b. u. s. a. c. f. r. a. t. r. i. b. u. s. q. u. i. u. n. i. i. n. t. e. r. e. s. t. c. u. m. i. n. p. r. i. m. i. s. o. b. a. u. c. i. o. r. i. t. a. t. e. r. e. s. e. r. u. a. t. i. o. n. e. s. u. n. t. t. u. m. o. b. p. r. e. c. l. a. r. a. s. u. t. i. l. i. t. a. t. e. s. s. a. l. u. t. a. r. i. s. q. u. i. s. q. u. e. s. I. d. e. o. b. e. n. e. u. n. a. n. t. e. i. n. d. e. f. o. r. e. s. p. e. r. a. t. u. s. q. u. a. n. p. r. i. m. u. m. s. u. s. c. i. p. i. s. e. r. u. a. r. i. s. a. t. q. u. e. i. n. o. m. n. i. u. m. e. x. e. c. u. t. i. o. n. i. s. u. s. u. m. p. e. r. d. u. c. t. u. s. e. s. t. S. e. d. e. a. e. s. t. n. e. g. l. i. g. e. n. t. i. a. r. e. l. c. o. n. t. e. m. a. c. t. i. a. e. t. e. a. n. d. e. u. s. e. r. i. t. a. m. u. s. a. b. e. o. e. t. à. n. o. b. i. s. n. o. n. u. n. i. s. i. n. t. u. e. r. e. l. l. a. c. o. n. t. e. m. a. c. t. i. a. a. d. u. e. s. i. b. i. c. o. m. p. a. r. a. m. u. s. n. e. l. u. m. u. l. i. o. t. a. n. e. m. o. d. o. e. x. e. c. u. t. i. s. i. n. t. Q. u. a. n. d. o. r. e. m. u. n. i. u. s. r. e. c. i. u. r. a. t. u. s. e. t. d. i. o. c. e. s. i. n. s. t. r. a. V. e. r. e. l. i. s. c. l. e. r. i. c. o. u. e. l. i. n. p. u. o. r. i. s. e. o. d. i. c. i. u. s. c. o. n. s. i. t. u. t. i. o. u. e. l. l. e. n. s. e. n. i. m. e. c. c. l. e. s. i. a. u. n. i. o. b. i. t. u. r. e. t. d. e. c. e. n. t. i. e. s. c. o. n. s. i. t. u. t. u. s. a. c. p. e. r. s. a. n. t. e. s. q. u. o. t. e. m. p. o. r. i. s. s. p. a. t. i. o. e. o. r. u. m. d. e. c. r. e. t. o. r. u. m. l. i. b. e. r. a. m. e. r. i. t. a. t. u. e. l. a. l. e. r. i. t. Q. u. i. u. n. q. u. e. p. r. a. s. t. u. r. o. t. o. t. e. m. p. o. r. e. n. o. n. h. a. b. u. e. r. i. t. s. i. l. i. o. c. o. m. p. a. r. a. t. u. s. n. p. r. a. t. e. r. m. u. l. t. e. s. p. a. r. a. s. u. e. i. l. l. i. s. d. e. c. r. e. t. i. s. s. a. n. c. i. t. a. s. a. u. t. u. r. a. t. u. r. o. s. t. r. o. n. r. o. g. a. r. d. a. t. u. s. s. t. a. t. i. m. u. l. t. i. q. u. e. a. n. t. e. r. i. s. n. u. m. m. i. s. q. u. o. s. l. o. c. o. p. r. o. d. e. m. o. r. e. a. t. t. r. i. b. u. i. m. u. s. o. m. n. i. n. o. m. u. l. t. e. t. u. r.

DECRETVM XXIX.

Quicumque nos in hac quinta, Et quarta superiori synodo decreuimus, et constituimus; reque ad eorum synodaliu decretoru, et consuetudinum executionem, accurate prestandam, ea inquam ex se re

H iii

uti possit, quod uel illa ignorarit, uel ad se pertinere uiderit, nos illa, iam in synodo, ut moris est, recte promulgata, cum primum poterimus, typis imprimi, in lucemq. edi curauimus. Illi uero edita erunt, duorum mensium spatio, sibi quisque illa compareret, habere, legat studiose, atque in usum introducat. At uero si quis usque adeo negligens erit, uel ita contumax, ut priores illas nostras synodos tres, iam diu promulgatas, typis impressas, ac editas, habere contempserit, is huius culpe, et contumacie reus, quatuor nummum aureorum multa, quae loco pio de more attribuitur, omnino plectetur; et rationi praeterea poena pro contumacie grauitate, proq. persone ratione afficietur a iurisdictione nostra.

DECRETVM XXX.

Qicumque uero in his decretis nostris, in quinta hac synodo promulgatis, atque editis culpam aliquam contraxerit; is, praeter poenas, suo loco speciatim supra sanctas, alias etiam, prout canonum iuris est, et grauiores praeterea dabit, arbitrata nostro, pro culpe, delictiue ratione.

FINIS.

LAUS DEO.

DECRETA
EDITA, ET PROMVLGATA
IN SYNODO DIOECESANA
VERCELLensi VI.

habita

An. a CHR. NAT. MD LXXIX.

A REVERENDISSIMO D. D.
I. FRANCISCO BONHOMIO,

Dei, et Sedis Apostolicæ gratia

EPISCOPO

S. Ecclesiæ Vercellensis.

THE
JOURNAL OF THE
ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

Vol. 100, Part 1
1970
PUBLISHED BY THE
BRITISH ANTHROPOLOGICAL SOCIETY
1970

IN NOMINE
SANCÆ, ET INDIVIDUÆ
TRINITATIS,

PATRIS, ET FILII, ET SPIRITVS SANCTI
AMEN.

Nos Ioannes Franciscus Bonhomius, Dei,
et Apostolicę sedis gratia Episcopus Ver-
cellarum, et Comes, ad Dei omnipoten-
tis, beatęq. Marię, semper virginis, ac sancti
Fulcibi Episcopi, et martyris laudem, hæc pro
Christianę morum disciplinę conformatione,
qua clerum, populumq. fidei nostrę concre-
ditum, præluce, totis in Christo visceribus
expetimus, in nostrā synodo diocesana sexta
decernimus, statuimus, ac sancimus.

DECRETVM I.

De Hospitalibus.

Charitas, non solum omnibus officiis, quę in
proximos conferuntur, in ipsam celestis glorię merce-
dem profectum, sed et literę ostendunt: sed illa
maxime Decorata, atque accepta opera sunt, quibus
benigne fit, et succurritur egentissimis hominibus, agro-
tis, ac peregrinis. Itaque, ut, quę ad eam rationem
pertinent, legibus, et sanctionibus communita, recte
obser-

et feratur, nec propter hoc curae nostrae munus
decernimus.

Primo Hospitalarius, i. ne, cuius hospitalium aditum cu-
stodia committitur, un sit, cuius fides, pietas, et ite immo-
centia, sedulitas, charitas gratiarum unum testimonio
commendata sit.

Caveat, ne a quoquam, cum hospitalium ingreditur, aut
cum inde discedit, quicquam, uel minimum, accipiat, pe-
tat, exigatue.

Ne cum mendicis, qui ad questum omni simulandi arte
utuntur, aliquam turpis lucri portionem pro eis recipiē-
dis inear.

Immo uero, ne cuiusmodi nebulones, circulatores, et eos,
qui, questus auidi, atque appetentes, se captiuos apud
infideles hostes mentiuntur, aut comitalem morbum,
ignem sacrum, plagas insanabiles, membrorum torpo-
rem, distortionem, debilitatemq simulant, in religiosū
illum, primumq. locum hospitalis recipiat.

Blasphemis item, aleatoribus, ceterisq. id generis homini-
bus, quos uitijs, flagitijsq. deditos esse, probabili conie-
ctura suspicabitur, ad hospitalales illas aedes, quae paupe-
ribus probate uitae, Deumq. timentibus paratae sunt,
omnem aditum intercludat.

Curet item, ne quid peregrini, aduenae, pauperesq. hospi-
tio excepti, contra christianam pietatem, bonosq. mo-
res admittant.

Quinto certam horam, tum mane, tum uesperis, prescri-
bar,

bat, quæ, iſtibus paruule campana datis, omnes ſimul aliquantiſſer orent.

*D*etrinæ chriſtiane inſtitutionem introducat: qua præſinito aliquo temporis ſpatio erudiantur. ſi enim ijs ad corporis uictum, curamq. benigne ſuppeditatur; illud etiam maxime curandum eſt, ut ſpirituale chriſtiane doctrinæ pabulum eiſdem tribuatur.

*U*t autem omnis intemperantiæ, atque turpitudinis, uel occaſio, uel ſuſpicio uitetur: mares ſeparatim a feminis hoſpitiis excipiantur. Ac ne eos quidem in eodem cubiculo habitare ſinat, qui ſe matrimonio iunctos aſſerunt. Ne pueros unâ cum aoleſcentionibus, maioribusq. natu in eodem lecto culare permittat.

Neque uerum eos, qui integræ aletudine ſunt, cū agrotis, aliquoue morbo l'orantibus.

DECRETVM II.

*N*E in re grauiffima peccetur, uidendum eſt, an mulieres, quæ cl'etricis officium obſeruant, cum aliquando, in ſine mortis periculo, baptizari necesse habeant, ſacri baptiſmi formam, recte teneant. Ideo unusquiſq; pro. bus curare, ne in parochiæ ſue finibus co obſetricis munere mulier ulli ſungatur, niſi primum per examē conuerſa, eam rite, recteq; noſſe, quæ ad materiã, et ad formam in primis huius ſacramenti pertinent. Quis res plane ſi ignorare animaduertit, eius muneris functione illam prohibeat, quoad recte inſtructa ſit:

instruere autem, sui parochialis officij sit.

DECRETVM III.

Comiteria cum sacra loca, religiosaq. sint, signum quoddam certum habere debent, quo a profanis locis recte internoſcantur. In utroqueque igitur comiterio, sacrosancta Crux e ligno, ibi per facultates potest, aut e ligno, decore confecta, loco conspicuo erigatur: quæ etiam, ut a pluvia, et temporis iniuria defendatur, tectio a quo conſectatur.

DECRETVM IIII.

Alienationis huiusmodi ecclesiasticorum rerum, et vel ad longum tempus talibus, in mentibus, per quos conscribere, conficere, nec quævis alia negotia, et per quos si seopalis, vel collegiata ecclesie et quicquid, cuius res agitur, cancellario, secretarioque liceat.

DECRETVM V.

Sit in omni confessionali sede a parte, quæ ad poenitentem uersus spectat, proposita, atque affixa, Christi Domini, crucis etiam, etiam a maiore: ab altera parte, in qua confessarius licendo ſeſcit, tabella casuum referuatorum, et processus litterarum, quas die cæne Domini quotannis à summo Pontifice edi moris est, exemplum, ac tabella præterea, decore, recteq. fixa, agglutinataue sit, in qua forma a solutionis, rite descripta, appareat.

DE-

DECRETVM VI.

Baptisterij claus. separatim ab alijs clauibus aseruetur : utq. facile internoscatur , cerio aliquo signo et ab ea , que est tabernaculi sanctissima Eucharistia, et ab illa armarij , fenestrelle, ubi oleum sacrum infirmorum custoditur, distincta & arse sit . Atque hæc quidē clauēs omnes, cum seris suis, faciles ad aperiendū sint : ita tamen, ut bene firmæ, beneq. serruminatæ, ac scute, et fabre factæ, usus etiam sint ad tutam custodiam .

DECRETVM VII.

A fronte & iussuque ecclesie, in summa parietis parte, crux e ferro præfigatur . Eius item pars anterior, rubro colore, decenter oblinatur : si modò sacris imaginibus, picturisq. ornata non sit . Illud verò curetur omnino, ut a summi parte ianue primariæ, loco illustri, et ubi, in igne sacra beatissimæ uirginis Mariæ, in sinu filium habentis, collocetur : et sancti item, sanctæque, cuius nomine ecclesia nuncupatur, ab uno latere, ab altero autem alterius sancti pro populi deuotione effigies appingatur .

DECRETVM VIII.

NE cuiquam capellano sacerdoti, in ecclesia parochiali, Missam ante celebrare liceat, quàm parochus celebrarit, nisi eiusdem parochi permisso, nec rursus eo ipso ten. peris momento, quo ille celebrat . At uero pa-

mum saltem temporis spatium colligunt, menteq. ad Deum conuersi,orent; illos unusquisque parochus religiosè, frequenterq. moncat, atque hortetur. Quo in cohortationis genere doceat, quàm sepius fidelibus orandum sit, ut non solum in eas singulis certis horas, sed in singula potius momenta, de innumerabilibus beneficiis, quæ Deus in illos pro bonitate sua confert pie gratias agant. Illis vero statim in euallis, maxime precandum, beatissimæq. virginis Mariæ patrocinium inuocandum, salutatione angelica, ut per eximia beneficia, ipsi horis collata, quibus illa adsuit, misericordiâ omnibus impetrare dignetur a filio. Campanæ ictibus matutinis renouatur memoria resurrectionis Christi Domini, qui resurgens ex mortuis, statim sanctissimæ matri suæ apparuit. meridianus sonus datur ad excitandam memoriâ, et recordationem passionis Christi, cui Virgo mater interfuit: et æspertinus autem ad recolendum mente, animoq. beneficium incarnationis Christi, in utero virginis. Quo diligentius autem parochus ad hoc orationis studium excitet; Indulgentiam proponat, quam plenariam Paulus Tertius, pontifex r's concessit, qui si quis illis campanæ signis ter salutationem angelicam supplices pronunciauerint, tribus illis versiculis additis, qui in officio beate virginis Mariæ ascripti sunt.

E Si illud, et sanctorum patrum decretis, et multorum conciliorum sanctionibus, et Tridentino concilio perpetuoq. vniuersę ecclesię usu, ac consuetudine traditum, atque adeo constitutum, ut a grauioribus peccatis, grauioribusue culpis, non quiuus sacerdos, sed Episcopus penitentem absolueret. Quare nos de more, atque instituto, grauiorum quarundam culparum, et grauiorum casuum, quos infra ordine rotatos, atque explicatos, in hac synodo sexta promulgauimus, absolutionem nobis reseruauimus; ut ne confessarij sacerdotes, qui unique sint, quemquam, his culpis, criminibusue irretitum absolvere attentent: nisi per nos facta sit scriptis huiusce absolutionis potestate. Proinde omnem a casibus reseruatis absoluedi potestatem, confessario cuius fuerit doti ę Regulari a nobis ante datam, abrogamus neque suffragari volumus ad casuum, quos nuper hoc decreto reseruauimus, absolutionem. Quicumque confessarius sacerdos contrafecerit, excommunicationis penam subeat.

Casus, nuper nobis reseruati.

VI hereticos, hęresisq. nomine suspectos, conuicem, aut hereticorum libros habent, si quos tales sciunt, non denunciant auctoritatibus ecclesiasticis.

Pueros, et uirgines, ad fornicationem, et ad fornicatores.

Raptores uirginum.

Qui

Qui Moniales violarint.

Qui earum septa ingressi sunt, facultate non impetrata.

Qui abortum procurarint.

Qui tertio, et el propinquiori gradu consanguinitatis, vel affinitatis incestum admiserint, Sodomitæ, et qui cum brutis coierint.

Incendiarij, et qui damni, iniuriæ causa vires, et el arbores alienis inciderint, Sacrilegi, et nocturni agrorũ depopulatores.

Iururide et voluntarij.

Qui parentes percusserint.

Qui testes exposuerint per se, et el per alios.

Qui falsa instrumenta confecerint, et qui conficienda mādant, consiliũ præstiterint.

Qui legata ad pias causas facta non denunciauerint Episcopo, vel ijs, ad quos pertinet.

Isurarij, et surarumq, mediatores, et qui instrumenta, que manifestas et suras continent, tacite, et el expresse, confecerint.

Qui ad magicas artes, et eneficia, superstitiones, et ad alia huiusmodi Eucharistia, sacrisue rebus abuti ausi fuerint.

Venefici, et qui potiores dederint, et quis moriatur, vel morbo tabescat, insinuat.

Sacerdotes, qui verbis, signis, factis, literis, nutibus, vel quocunque alio modo confessionem reuelauerint.

Qui stateras, mensuras, monetas adulterauerint, corrupturint,

perintue, aut in eo consilium præsiterint.

Qui clandestina matrimonia contrahere attentauerint, quique eisdem interfuerint.

Qui matrimonium de facto cum alia contraxerint, prima uxore uiuente.

Qui ante matrimonij celebrationem carnali copula se coniunxerint.

Qui paruulos suffocarint, quique eos in lecto infra annum retinuerint, etiam non secuta suffocatione.

Qui legata, uel quæuis alia debita monialibus non persoluerint.

Qui scienter detinuerint ecclesiasticum beneficium, et el bona Ecclesie sine iusto titulo.

Clerici in sacris constituti, et el beneficiati, et habitum, et tonsuram ordini suo, ac dignitati congruentem non deferentes.

Qui decimas, ad quæ se teneri sciunt, non persolunt.

Sacerdotes in ecclesia, uel cimiterio scienter sepelientes cadaver alienius excommunicati et el interdicti.

Qui terminos possessionum Ecclesie mutauerint, et elauerint.

Qui libellos fimosos conferant, ut illis auxilium, consilium, fauorem præstent.

Qui uetitis cibis Quædam lege temere absque permissu noster seu alius non licet abutuerint.

Laniare, et carnes, et alia trichilata sine licentia et ordine exponentes.

Qui

Qui executionem literarum à nobis, et à Vicario nostro emanatarum directè, uel indirectè impederint.

Qui extra Ecclesiam, cum missæ sacrum celebratur, morantur.

Qui doctrinæ Christianæ initia ignorant, neq; addiscere curant.

Mulieres, quæ capite rite nõ velato Ecclesiã ingrediuntur.

Formula absolutionis a quolibet Confessario Sacerdote in Sacramenti poenitentia ministratone adhibenda.

MISERERE tui omnipotens Deus, Et dimissis omnibus peccatis tuis, perducas te ad vitam æternã. Amē.

Indulgentiam, absolutionem, Et remissionem omnium peccatorum tuorum tribuas tibi omnipotēs, Et misericors Dominus. Amen.

Dominus noster Iesus Christus te absoluat, Et ego auctoritate ipsius te absoluo ab omni et inculo excommunicationis minoris (siue etiam, si eius rei facultatem habeat confessorius) maioris si qua teneris.

Deinde absoluo te ab omnibus peccatis tuis. In nomine Patris. ⁊ Filii ⁊ Spiritus sancti. Amen.

PASSIO Domini nostri Iesu Christi, et meritum Beate Mariæ semper uirginis, et omnium sanctorum, quicquid boni feceris, et mali sustinueris sunt tibi in remissionem et remissionem, in augmentum gratiæ, et in meritum. Amen.

Deinde, et tibi benedico. Amen.

DE.

TRidentina œcumenica synodus, illud episcopali uigilantia quàm diligentissimè cõmendauit, ut, si quis uel hominum uitio, uel temporum iniuria corruptela in nuptijs celebrandis irrepserint, ille radicatus extirpentur. Atque eò quidem uelamentius in eiusmodi curam incumbendum est quo grauius, atque adeo sepius in illis peccatur. Quare ad nuptias, matrimoniq. impediēda, uel dirimēda eò cum uentum sit, ut uenificia, ficti nationesue homines adhibeant: atque usque adeo frequenter id scelus committant, ut res plena impietatis, ac propterea serenda non sit. Itaque, ut à tanto, tamq. nefario crimine, pœna grauitate deterreantur; excommunicationis late sententiæ uinculo fasciantes, et uenefici id generis inuicti sint. Quam ipsi penam cū illes solvere decernimus, si qui in illis soluendis uerba improbata, superstitionis, atque adeo alia, orãem que nobis primum probata sunt, adhibuerint: cum ad non sine diuini cultus offensione, maxime faciant.

Neque serende sunt illæ duæ, deprauato morum usu introductæ corruptelæ: una scilicet, quod cum uiduus uxorem ducit, aut uidua iterum nubit, tum per ricos, et plateas clamores ingentes, tumultuososq. uoces, à prophano gentiliū more non abhorrentes, ac strepitibus minimum, quasi exagitantis secundis nuptijs eduntur: altera est, cum certa quedam pecunia, uel prandium, uel cetera res ab ijs extorquetur, qui uxorem ducunt.

Quas

Quis autem corruptelas, a consuetudinibus, a
 tis, atque a matrimonijs, quod ecclesiasticis, a
 tate, et libertate alienis, etiam si ex aliis causis
 sumptum conuertendi sit, in perpetuum, et a
 terdicimus, ac prohibemus. Quicumque vero ob hoc
 ullo modo in hoc genere, peccauerit, deliquerit, o
 modo culpe, contumacię, pœnis, et censuris graui
 ser arbitratu nostro afficietur.

DECRETVM XIII.

Antiquę alicuius ecclesię consuetudines, quę prę
 tium in pietatis cultu elucet, quam diligentiori retinē
 de sint, non solum canonicum decreta iubent, sed san
 ctissimi patres docent. Cum igitur in sanctę ecclesię Ver
 cellensis more, usuq. iam pridem positum esset, et clerus
 omnis, qui in urbe est, in basilica cathedrali presens
 adisset, quo tempore Alysium, et esseratum solēni
 tia Episcopus celebraret, sicut antiquissimi libri ritua
 lis, quo uetus ceremoniarum nostrę eiusdem ecclesię u
 sus explicatur, monimenta testantur: nos propterea
 pro studio, quo tenemur, ueteris sanctę disciplina, ad
 pristinum usum restituendę, proq. officio diuini cul
 tus, cui nos addicti, Vercellensi populo in Christo mi
 nistramus, in eam deliberationem uenimus, ut omni
 qua maxima potest, cleri frequentia quemadmodum
 antiqui moris est, episcopalia officia celebrentur. Oua
 re hoc synodali decreto, cuius auctoritate, quod inter

R missum

missum est, ad usum consuetudinemque reuocamus, illud statuimus, ac decernimus, et omnes, & singuli cuiusque ordinis, uel maioris, uel minoris clerici, omnesque, & singuli sacerdotes, qui in uile Terce, uel in uile Missam habent, diebus sollemnibus, quibus ab Episcopo sollemniter celebrari moris est, in ecclesiam conueniant, ubi uile pontificali ritu celebrant, quo frequentius laici studio et pio populus excitatus, uti debet. Hoc decreto omnes clericali ordinis homines astricti, terere debemus, ac plene decernimus, praeter parochos, eo potissimum tempore, horaue, cum parochialis curae, officio, occupationibus impediti sint necessarii. Quicumque uero ad conueniendum negligens, contra maxime erit: penam, mulctamue licet arbitrari Episcopi.

DECRETUM XV.

Templum Dei quàm diligenter, et studio quàm sollicito adificandis, et situandis sint, et quo apparatu, cultuque exornanda, cum sacra littera sepe ostendit, in Angelis propheta docuit. Itaque de ecclesiarum parochiis, ac de ecclesiastica suppellectile, in qua diuinitus splendor magnus inest, praerogative, praeferentiaque, decreto promissum. Ale. solanen. ca. 1. Cuius decreto, cui nos etiam sumus imitatus, in hoc uile. 1. 1. 1. Cardinalis S. Praxedis, et Adelphorum, per se quaternam memoriam, hunc eum collegimus, et scripsimus, atque edendum

edendum curauit, qui uniuersæ provincie sue usus esset. Nos igitur, ut, pro officii nostri munere, et provinciale decretum exequamur, et librum illum, quem urbs, diocesisq. nostræ ecclesiæ, et n. m. necessariusq. censemus, ad consuetudinem introducimus, et accuratius scribere, suppellectilq. ecclesiasticum procuramus, atque cauemus; illud decreto hoc edicimus, n. l. m. q. ut omnes, singulq. parochi, et sacerdotes, ac reliqui, quicunq. sint, qui beneficium ecclesiasticum obtinent, m. h. s. ratio prestatuta post h. y. l. l. h. u. s. pro m. p. l. a. n. o. n. e. m. sibi librum illum conseruent: ad cuius libri in l. u. l. i. o. n. u. m, ac regulam p. s. r. i. p. t. u. m. demceps, quod eius fieri potest, ecclesiasticq. census ratio fiat, et ecclesiasticum, altarium, c. m. e. l. l. u. m, ceterarumq. p. u. t. u. m. s. a. l. i. c. u. m. a. c. c. o. m. m. o. d. u. m. u. e. l. i. c. i. t. u. m; et p. r. o. m. o. d. o. u. n. i. u. e. r. s. e. e. c. c. l. e. s. i. e. m. e. l. i. o. r. u. m, suppellectilis etiã ecclesiasticæ apparatus conficiant.

DECRETUM XVI.

UT sacramentum ordinis, quo r. n. o. ad ministeria Ecclesiæ recte, l. u. t. i. m. q. o. l. e. u. n. d. i. s. i. t. a. d. i. t. u. s. q. u. o. d. e. b. e. t. studio, et reuerentia suscipiatur, et administretur, quod ut Apostolus ait, Nemini cito manus imponenda est; quicunq. in posterum, et presertim sacris initiandi sunt, l. a. c. q. u. e. d. e. i. s. s. o. r. u. m. u. n. o. q. u. o. q. u. i. r. e. p. e. n. d. a. s. u. n. t, diligenter sciant.

Scientia, morum, vitæq. innocentis, beneficij, pensionis,

esse queat. Edictum ideo mentibus ante feriè duobus, quam dies sacræ ordinationis veniat, publicè proponetur: quod etiam de suggestu in Cathedrali Ecclesia frequenti populo, festo primo die promulgatum, valuis de more affigetur.

Primo Dominico sequenti die publice in urbe à toto clero et populo supplicationes fient. Parochi deinde omnes tam urbani, quàm Diocesani, die festo proximè sequenti, postquam id acceperint, idem populis significet; eosq. ad processiones pie religioseq. singulis diebus dominicis clero & Deumq. opt. max. suppliciter exorandum. uti potissimùm sacris ordinibus adscribantur, qui in sanctitate, et iustitia illi serviètes sacris altaribus dignè ministrare, vereq. lux mūdi, et sal terræ esse possint. Quicumque autè ad maiores ordines promoveri noluverint, triginta ante statam ordinationem diebus, Episcopum adeant qui parochi, aut alteri sacerdoti, id iure deleget, ut ad Concilij Tridentini præscriptum, de illorum moribus, vita et natalibus accuratè perquirat.

Feria vero quarta proximè diè ordinationis præcedente, tam illi, quam alij omnes, qui vel primi tonsuræ, vel minoribus ordinibus initiari noluverint, se ad Episcopum, aut Vicarium nostrum generalem, examinis subiiciendi cussi conferant.

Qui vero ex urbe sunt, aliquot antè diem cōvocentur, ut commodius, ac diligentius eorum examini incumbat.

tur, si qui post quintam feriam conuenerint, nulla eorum ratio in ea ordinatione habeatur. Cum examini non proper inter, sed mature perficienda sint. Ne, quod testis ceteris factenus conuersum est, se inlicitum, atque ignari prorsus ad tantam dignitatem prouehantur.

Singuli autem libellum imprimendum de ordinis sacramento, cum ea Pontificalis parte, quæ ordines complectitur, secum acferant, ut quisque uidere facile possit, quid agat, quidue munus suscipiat.

Vicarius, Archidiaconus, uel qui ordinandi non examini præerit, hæc de ijs, qui Clericali militia se adscribi petierint, uidebit diligenter.

An diocesani sint, uel, si extranei, an legitimas à suis Ordinarijs dimissiones attulerint. An legitima sint ætate, quod in alijs etiam ordinibus accuratè querendum est.

An defectum natalium patiantur. An sicrum Confirmationis sacramentum susceperint. Quod quidem nemini quo die ordinationes habentur, ministrabitur.

An in ecclesia frequenter, præque uersati, sua munera bierint.

An doctrinæ Christianæ seclares frequentauerint.

An ea spe sint, ut in Ecclesijs sua disciplina permansuri, progressumque salutis iudicentur. An præterea Christianæ fidei rudimentis instructi sint. An rectè legere, & scribere norint.

Tum uerò parochi, et licentiarii litteræ et signatæ diligenter inspiciantur, quibus de eorū, qui initiandi sunt, ui-

77
ta, moribus, ingenio, indelet; atq; in perenni studio pro-
gressione spe, certum fiat testimonium si quis autem si-
ne illis moreretur, ne acmutatur omnino, ac ne interro-
getur quidem.

Qui ab omni ordine iniuncti sunt, litteras prioris
à se suscepti ordinis ex illo tunc firmatas in Eccle-
sia cui adscripti fuerint, traquant, illius Ecclesie profe-
sti litteris testentur. seq. habitum clericalem, et coro-
nam, suæque congruentem, semper gestare.

Tum vero diligenter interrogentur, an in litterarum
scientia aliquid profecerint, an ritum ordinis, quem sus-
ceperunt, sint, namque et functiones, norint.

An officium de Beata Maria Virgine recitare sciunt.

Qui hec ignorauerit, vel de canonicis, que prescripta
sunt, idoneum testimonium non attulerit, aut in
tempore opportuno non abjecerit, ab illa ordinatione om-
nino excludatur.

Ad maiores ordines promouendi, sedulo interrogentur.

An ex instituto, usq; Breuiario Ro. Pij V. in, seu edui-
lex Canonice recitare sciunt.

An uenit, que ad ordinationem suscipiunt sunt, quo-
modo et spectant, bene instruit sint.

Ad sacerdotium autem non admittentur, nisi qui de sa-
cramentis, et eorum virtute respondere, sacrumq; Missæ
s. Cereemonie peragere, nouerint.

De ætate item Trid. Concilio prescripta habent
erant testimonium et scilicet, si Subdiaconi futuri
sunt,

sunt, sc. xxij. si Diaconi xxij. si Presbyteri xxx. annū saltem attigisse. Quo in genere quia peccari frequentius contingit, omnem curam ac diligentiam, tum Vicarius, tum Archidiaconus, aut is cui eximini preerit, ponat, ne uili fructus fiat, etiorū committatur.

Quod si quis promotus antè legitimam ætatem fuerit, eo sc. à laicum dispensatus maneat, quoad oportunitatem à sede Apostolica dispensationem obtinuerit.

De censu item Ecclesiastico pensionem, aut patrimoniali censu, qui ad uitam honestè sustentandam satis sit, videtur quàm diligentissimè.

Quod ne ineluctum maneat, neque amplius, quod interdum à patris etiam annis contrahi per se factum est, contra sacri Tridentini Concilii mentem sicut et aliquis promouetur, qui censum, quo se tenetur, nullam habeat: hoc perpetuò de reo seruemus, ac statuimus, ut censu patrimoniali pensionem alterius cuiuslibet annui redditus, viginti quinque rummorum aureorum summa sit. Quamvis enim quidam ex hoc censu uideantur quis possit, ut tamen aliorum iuue pueritatis letorum habere, et Ecclesiæ inuoluntariè quæ maximam iniuriam, et tantam penuriam, succurritur, consilij descendere uisum est.

Atren in istis censibus, quæ ejusmodi census tenendi, assensum inde et consensum habent, si quis ulli inter eos, et de aliis censibus, quæ ab episcopali notario in uile, ut in diocesani eo, quem Episcopus ipse probauerit.

lauerit. Ipsi etiam illa conferant, nisi prius duorum hominum illius loci grauissimum, quos etiam iuramento obstrinxerint, testimonio sibi constiterit, bona illa donata, assignata autem à donante iure ac pacifice possideri: cumque, et huius conditionis esse ut donata bona ab alio euinci, uel aliàs repeti posse timendum non sit.

Qui et eo ordine suscepturus est, omnino spondeat, ac iuret se commissurum nunquam, ut illa uel donanti retrocedat, uel quouis pacto alienet, distringatue atque Episcopi consensu.

Virumque autem iureiurando Notarius obstringit, nullam fraudem, aut deceptionem intercessisse, quominus uera illa & realis sit, lileraque atque occulta aliqua pactione donatio. Omnes postremo, qui aliquo initiandi sunt ordine, alicui statim Ecclesie adscribentur in qua suas quisque functiones studiose obit, atque alias etiam quæ pro uniuscuiusque ordinis ratione, diligentius assignande et debentur.

Regulares quoque ex Tridentini Concilii sanctione ad ordines & præsertim sacros, nisi prius à nobis diligenter examinati; haud quamquam admittentur.

Archidiaconi item cura illa sit, eorum omnium, qui ordines suscipiunt, tam regularium, quam secularium nomina et cognomina, titulumque describere, et Ecclesiis cui illi adscribuntur, et diem, quo ad maiores et minores quique promouentur ordines, in certum diem referre; quem quidem uel eius exemplum quotannis

Episcopo, aut Vicario generali tradat, in archivio episcopali perpetuò aservandum.

Quia vero omnes, clericali tonsura, et alijs ordinibus initiati, ordinis suscepti litteras testimoniales secum asferre debent, ideo quamprimum eo ipso scilicet ordinationis die, uel proximè sequenti ad suum litteras testimoniales à notario conficiuntur. Illæq. in hęcina charta conscriptæ, singulis initiatis sine mora tradantur, ea mercede persoluta, quæ decimam aurei nummi p[ro]ntem, ne minimo quidem quæbrante, excedat: quacumq. uel immemorabili consuetudine non obtente, quæ, sacro concilio Tridentino planè repugnās, corruptela potius uidetur; ideoq. funditus antiquetur, ac planè rescindatur. Ea etiam proposita illis pœna, qui uel minimum aliquod plus, exegerint, extorserint uel aut à sponte etiam dantibus acceperint, ut, et tabellionatus omnibus officiis, ac beneficijs Ecclesiasticis priuati ipsa iure sint. Nec uerò in p[re]teritum digni unquam censeantur, qui illa obtinere possint: illi etiam grauioribus pœnis arbitrio Episcopi mulcentur.

DECRETVM. XVII.

Natali Domini die, quo ex catholice Rom. Ecclesie, iam inde ab Apostolicis temporibus traditione accepta, et summorum Pontificum constitutione tres ab unoquoque sacerdote Missæ celebrandæ sunt, primæ,

atq; secundæ purificationis uinum in ultimis p[re]ter-

L ceptum

ceptum sanguinem, statim cum reliqua puri sanguine
 alsumen in manibus, aut calice ab eo, qui cele-
 brationem est, destinatio, super altare confectetur: ne
 quod est deus, qui non debet inter omnia durare,
 per se deus, qui non debet inter omnia durare,
 in eis, qui non debet inter omnia durare,
 liquet, qui non debet inter omnia durare. In puri sanguine
 non, qui non debet inter omnia durare, qui non debet
 post altare, sed per ad altare R. m. et per altare
 can non statim I. r. s. A. e. decantando, et, alud
 if sum unum, intra sancti Sacramenti, et inter.
 lum similiter à celebrante can. Thema per altare
 suscipiendum respondetur.

DECRETVM. XVIII.

Quomodo dum Sacerdos, aut Diacono dicenti, Hu-
 milite cor vestrum, et non debet in nullo mo-
 do est, ne deus, qui non debet inter omnia durare,
 Parce domine, pice populo tuo: ita post,
 Orate fratres etc. Communionem, et in eadem, si-
 cut in eadem, Suscipiat dominus sacri-
 ficiu tuum etc. per se ne mutetur. Omnes prete-
 rea, qui non debet inter omnia durare, et ad al-
 tare est, A. e. R. m. ex decreto concilij Tri-
 dentini, et Summi Pont. Pr. quinti iussu editi,
 non, et communis: Si in e per debent, et obsequunt.

DECRETVM. XX.

— 18 —

terotantum septennio, seu uiviss. ie, et ad annos usq;
 Diui Petri, cui uere successit, incolumen seruet.

Parochi et reliqui Ecclesiarum rectores, huiusmodi
 benedictionis, atque solennis consecrationis multipli-
 cem uirtutem aduersus pestilentiam à qua etsi diuina
 misericordia liberati resspirauimus, nec dum tamen
 eius metu soluti sumus, et contra Demonum uiolentos
 incursum, ac tentationes, efficacissimi im, populis, sue
 cura traditis, publice, et priuatim frequentius expo-
 nere studeant.

Singulos deinde tam uiros, quàm feminas ad agnorum
 imagines decenter, non à luxum, et pompam, quas
 fides minuitur, sed ad pietatem ornatas, collo appenden-
 das, uerum etiam ob illarum uim, qua par est, reueren-
 tia in cubiculis, et domibus aseruandis exhortentur.

Postremò tam parochi ipsi, quàm singularum Ecclesia-
 rum homines, maioris, et elegantioris formæ aliquot, uel
 unam saltem, argento, siue auris, alio, aut nuceo orna-
 mento inaurato, quamtrimum parent. Quas tempe-
 statil us, qua frequentissime in tota hac prouincia con-
 tingunt, propulsandis, exponant.

Atq, ut omnium animi uehementius incitentur; illa-
 rum uirtutem, aliàs uulgari sermone in lucem editam
 presenti decreto subiiciendam duximus. Quam pa-
 rochi, ne memoria excuset, crebro perleant.

Venerabilissima igitur sancte Catholice Rom. Ecclesie
 tradi-

traditione ijs à quibus cum fide et deuotione, sicut sacras res decet, portantur, pertrahanturq; hæc conferunt.

Maris ac terra tempestates fugant.

Fulmina, grandines, terræmotus, urentes uentos, noxiosq; imbres dissolunt.

Pestilentia comitaliq; morbo auxiliantur mirificè.

Subitam mortem, ignis incendia, aquarum inundationes, hostium externorum insidias, malignorum spirituum fraudes auertunt.

Pregnantibus auxiliantur, contra diabolicas tentationes muniunt.

Orationum denique per summum Pontificem in ipsarum cōsecratione adhibitarum uirtute ab omnibus tam spiritualibus, quam corporalibus periculis tuentur.

DECRETVM XXI.

QUod sacrosanctum Tridentinum Concilium, et Pij Quinti fel. mem. grauisima constitutio ex antiquorum Canonum legibus, Episcopis, et alijs Prælati præcipit, ut in suis ciuitatibus et diocesis pie religioseq; in Dei, et sanctorum honorem institutos festos dies obseruari mandent, iure optimo in primo, et latius in tertio provinciali Mediolanensi concilio, ad earum constitutionum executionem, nec non ad uarios, et in hac diocesi frequentiores abusus euellendos, quibus debita festorum obseruatio impediebatur, de-

creta

...
 sapienter per nos legitime diuulgata, in hac tamē urbe,
 et diace, si minus diligenter, quod opemur, non minus ex-
 ecutioni sint, fortassis ignoratur, obseruari animaduuer-
 timus: ideo pro nostro Pastoralis munere, in re re-
 seruam aucto ad diuinum cultum si est in eo, que magis
 necessaria videntur, presenti statuto breuiter com-
 prehensimus.

Quapropter omnibus, et singulis diuicibus nostrę homi-
 nibus in unitate, et obedientie, et sub pecuniaria
 pena pro parte una locis pro arbitrio nostro, pro altera
 Eisco seculari, pro tertia in accusationis excoimuni-
 cationis etiam ipsa erunt, utilitatem conuertenda, tem-
 porum, personarum, et inobedientie ratione salutaria, et
 sub alijs etiam grauioribus penis ad interdiciam usq;
 precipimus, ut sex diebus, quos proxima et perempto-
 ria monitione assignamus, transitis, si scripta om-
 nia et singula inuiolate excoim studeant.

Nundine, mercatusque die festo ne habeantur.

Muliones, equorum, iumentorumque duces, et loca-
 tores, consores, satores, lartores, alioque artifices, insti-
 tores, et machinarii, aut eorum famuli, ne ullam arti-
 sue opus exerceant.

Libros, iconas, pictas tabellas, flores, plantas, aues, et
 similia, minutaue merces, ne uendere, aut exponere
 cuiquam liceat.

Alice, puella lufonia, lurne, personarum uestes, neq;

uen-

uenduntur, neq; ad eum usum locentur: aut ludo aliquo, die festo, ut liceat.

Gladiatoria, saltatoriaue, et id genus exercitatio ne adhibeatur.

Circulatores rem nullam, ne aquam quidem, aut puluerem, medicamenti specie uendant.

In illius cuius ad uitium necessarius, hec praterca seruentur in hunc modum.

Tabernarum ostiolum tantum pateat: umbraculi non nisi panni ob pluuiam, et solem opponantur. Illa, medicinalis usus excusis, mane post sextum tertie, hinc per octiduum, et oram sextate post 21 idq; cathedrales, et regularium Ecclesiarum uel certis horis recitatis, ne ulio pacto ante uendantur: in plateis Ecclesiarum non minus uicinis passibus longe: dum uenientia solenniter in eisdem celebrantur, ne unquam exponantur.

Pictores frumentum, et farinam ne purgent, aut panem coquant.

Molitores frumentum ne asortent, neq; in pistirino, et molendino artis suae opus aliquod exerceant, nisi forte ob plurimum dierum continuationem necessitas coarctet, idq; ab eis, quos hinc cura praefecerimus, factitate primum in scriptis impetrata.

Atq; ut omnis in posticum tollatur seruumus, ac totorum dierum initium antecedenti media nocte, hanc consequenti item media summentum acclamemus.

AVaritæ sordidissimum uisum, quæ Apostolo teste
 idolorum seruus est, cum semper Christianum ho-
 minem, tum uel maximè mutui, aut emptionis contra-
 ctibus ineundis cauere decet. Quod quia non sine ma-
 gno animi nostri dolore in non leuem animarum perni-
 ciam, in hac nostra ciuitate, ac diœcesi, in dies magis ac
 magis serpere, illicitusq; usuris et pactionibus augeri
 perspicimus, tanto malo, hoc decreto succurrere mede-
 riq; cupientes: cum fere pleriq; hoc tempore periculo,
 et fraudibus pleni sint, illum præcipue contractum in
 usum inducendum probamus, exhortamurq;, qui ad
 præscriptam Pij Quinti constitutionis formam tradi-
 tur, conditionibus omnibus, quæ in ipsa pontificia san-
 ctione declarantur, quàm diligentissime seruatis: cum
 is absq; ulla usurarum suspitione, et crimine initus,
 satis tutum sit, et opportunum populorum necessitatibus
 remedium. Monendi tamen uel in primis sunt ij, qui
 huiusmodi censum emergere uoluerint, ut animo suo con-
 cipiant, ac plane statuam, censuarium hunc, qui utiq;
 emptionis est, contractum non fictum, sed uerum ine-
 undum, nec uero pecuniam in annum aliquem cen-
 sum conuertendam, ut ex ea uigesimam, aut decimam
 quintam partem recipiant.

Ac ne locus excusationi sit, aut per ignorantiam erre-
 tur, constitutionem ipsam, cum censualium contra-
 ctuum formula, latino et uulgaris sermone, ad horum
 decre-

decretorum finem addendam curauimus ; cum instrumenta omnia in ditione Sabaudia , à Notarijs uernacula lingua confici moris sit . A qua ne latum quidem unguem , pœnis et censuris , in eadem sanctione constitutis , discedant .

DECRETVM XXIII.

NE *fraus ulla in posterum decreto fiat , iam diu pie ac religiose , tam prouinciali Mediolanensi tertio , quàm in diœcesana nostra synodo item Vercellensi , condito , ac Dei gratia in usum introducto , quo mulieribus capite non ueluto , Ecclesiam ingredi interdictum est , id præterea cauendum esse censuimus , prout hoc synodali decreto cauemus , edicimus , atq; sancimus .*
Ne cui mulieri , cuiusuis illa gradus conditionisue sit , cum pilco , paleis intexto , quam Capellinam uocant , etiam uelo alioquin rite capite obiecto , in Ecclesia introire , uel in illa commorari liceat . Cum præter eam fraudem , illud etiam indignum uideri debeat , pijs quibusque ac religiosis oculis galeros eiusmodi , qui quidem in adibus secularium principum , dum ille in eorum conspectu sunt , deponi à mulieribus solent ob honoris ac reuerentiæ signum , in Ecclesiæ uerò , quæ domus Dei est , coram sanctissimo Sacramento , et sanctis Angelis , ei semper adstantibus , gestari . Sicut igitur est , pietate ac deuotione insignis femineus sexus , ita fore confidimus , ut prompto illarumq; animo ,

M huic

uarum, quam p[ar]ochia, nostr[um] iam prius in nomine uix
admonite, paleatos hos galeros, in Ecclesia deposue-
runt, nostr[um]q[ue] desiderio satisfacere non renuerunt.
It[em] autem quod in ciuitate iam usu receptum est, id
etiam in dioc[esi] u[er]sa seruetur: animarum cura-
tores omnes, al[ia]q[ue] ecclesi[arum] rectores hoc decre-
tum nostrum, u[er]bi s[er]mone reddituri, quam u[er]um
de scripto legunt atq[ue] euangelizant. Si quæ uero mulieres
huic decreto nostr[um], non obtemperauerint, quindecim
dierum spat[io], post eius promulgationem transacto,
quos unicuiq[ue] peremptorie p[re]scribitur: earum nomi-
na p[ar]ochi, al[ia]q[ue] omnes ecclesi[arum] quæ uicinis, re-
ctores, uel utriusq[ue] sexus, ad nos, uel ad uicariu[m] no-
strum deferant, ut contra re[rum] grauib[us] etiam usque ad
interdictum p[er]missa l[ite]ra nostr[um], pro culpe ac contu-
macia m[er]ito inuocandis, agamus. Quicunque autem
Ecclesi[arum] etiam regularium Rectores, aut mini-
stri, eam a h[uius]modi cōtempserint, aut coram eis, ut q[ui] i[n]
sancitum e[st], p[re]leati, diuina op[er]a celebrarint, in eis
uti decretorum nostrorum contemp[tor]es, s[an]ctorum ca-
nonum iure animaduertemus.

D I C R E T U M XVIII.

Quicunque uero in his decretis nostris, in sexta hac
synodo promulgatis, atq[ue] editis cul[pa]m aliquam
contraxerit, is, p[re]ter p[ar]am, suo loco s[an]ctionis s[an]-
san-

91
*sancitas, alias etiam, prout canonum iuris est, ei gra-
uiores prater ea dabit, arbitratu nostro, pro culpa, de-
lictive ratione.*

F I N I S.

L A V S D E O.

INSTRUCTIONES DOMIBVS BENEDICENDIS.

VTEREM illiusmodi, atque edificijs benedicendi morem, ritumque extincte Ecclesie instituto introductum, ac decreto provinciali renatum, ut parochi, et reliqui animarum curatores, ad quos religiose illius benedictionis munus pertinet, pie sancteq. obseruent, et laici, quorum aduocis, domesticisq. benedicendum est, spiritum in leucon modo uberrima in Domino capiant, acceperatibimus.

Primo parochus huius benedictionis munus aggrediatur, nulla peccati mortalis impunitate inquinatus, conscientia confusus, penitentiae sacramento, conscientiae suae fordes eluat: tum pia voluntatis proposito, et, quo debet religionis officio, ad illud nec conscientium accedat.

Prædicti illiusdem officii benedicendi munus aggreditur, praecipuo sanctae orationis studio, et aliquando ieiunio se parat.

Quo die ad benedicendum aggreditur, antea quam aggrediatur, Mittere sacrum celestet. Quam ob causam tunc ante ipsam actionem, pie recitet.

Nec uero in illa, sed in benedictionem peragat. Ritu utatur ad praestandumque pietatis formula.

Le benedictionis actus causa, occasione te, nihil plane que quam, uel in iuram, neque is, neque sacerdotem, caritatem quos for foris aduocem aduocem, petat, exagat, extorqueatne ac ne ponte quidem ultroque, oblatum, donec dati in caritatem.

Si conuini per totum, si conuini benedictionem in alia quibusdam aduocem, dominico die, proxime praecedenti, benedictionem nara parochiae, uel

uel in ambitu Ecclesiæ, ut occasio tulerit, rite religio-
seq. agat. Cui processioni clerici, capellaniq. sacerdotes
eiusdem parochiæ, superpelliceo de more induti, inter-
sint, itaq. supplicationis publicæ munera præstent. Ad
eamdem præterea solemni campanarum tono enocentur
laici illius incitiæ, præsertim quorum domibus benedi-
cendum est.

In hoc benedictionis officio, ne omittat ex nostrarū in-
structionum præscripto patres fam. docere, recteq. eru-
dire ad optimam familiæ educationem. Cuius etiam rei
argumentum satis amplum habebit cum ex Luangelio,
quod in eo munere legi moris est, tum etiam ex statis il-
lis religiosis precibus, & orationibus, quæ adhibentur.
Dum ad benedictionis munus accedit, in eoq. uersatur,
superpelliceo, et ita utatur.

Clericus adsit, qui crucem in uia, & in benedictionis
ministerio præferat.

Alter item, qui aquæ benedictæ uasculum, cum asper-
gillo ferat.

Ceteri sacerdotes, et clerici, si qui alij adfuerint, ordine
diametri, bini sequantur, ut in publicis supplicationibus
fit, et suo quique superpelliceo de more induti.

Ne adibus beneuolent, ubi publicæ excommunicati ha-
bitant.

Nec uero illis, quas seneritiores, meretrices, manifestiq.
criminosi homines incolunt.

Neque ipsi item, quæ aleis, ludisq. uetitis publice exposi-
ta sunt.

Nec uero officinis, ubi scilicet aleatoriarum tabula, pagel-
leue lusoriae uenduntur.

Patentiam autem, cuius e libus, domicilijse benedicetur,
ipse preparabit a tenentario de sacro faciente dam.
Isteo familiam tuam re-re recognoscat: nonnebitq. uni-
uersos, et singulos, ad præscriptum regularum, quæ de
distinuat nunc institutione edita sunt.

Aut ouerit curatio, non tunc domi sue sint, christiana
familiæ institutione magna, quaq. Dei oculos ostendant

Libros,

Libros de rebus celsis, turpibus, impudicis, inani-
bus, ac de cantionibus inhonestis, ceterisque id generis,
inflammari curabit.

Libros de vitæ religioſæ, ſpiritualisq. inſtitutis, atque
exercitati in his introducat.

Imagines oſcenas, turpes, prophanas, quæq. ad inanē
mutilitatem ſpectant, plane necent, amovebit item.

Sacras ſcilicet Domini, beatiffimæ Virginis Mariæ, ma-
tris et ſacerdotum præteritiæ imagines, quos patronos ſi-
bi elegerit, usque domus huius locis inhonestis ita necet.

Litteras, aleas, æreatoria ne tabeſcas, pictasq. ad ludum
pagetas, amictus perſonatos, ceteraq. instrumenta ad
turpem perſonam, cum procul abijcet.

Sacerdoti, ac benedictionis munus accedenti, obuiam
in primis, a aditu ſancti, ſimul cum tota familia fiet:
et denique benedictionem in domus loco proſequetur
religioſo pietatis studio.

Dum ſacerdos benedicit, nemo domi ſit, nec in officina,
ubi benedicitur, nec in ædificiis, mundanæ operi fiet.

P R E C E S

B E N E D I C T I O N I S A L D I V M.

*Prophetæ, qui ad hunc mundum veniſſent, perſuadeant, ut in Te-
rre, ac in domo, ubi, et domus, et benedictio.*

ſ. Adjuvatorum noſtrorum in nomine domini. R. Qui ſecit
cælum, et terram.

ſ. Domine exaudi orationem meam. R. Et clamor
meus ad te veniat.

ſ. Dominus vobiscum. R. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratione.

Omnipotens ſempiternæ deæ, qui ſacriſdotibus tuis
præ ceteris tantam gratiam contuliſti, ut quicquid
in tuo nomine digne perfecteq. ab eis agitur, a te veri-
credatur: quaſumus momentani clementiam tuam, ut
quod modo ſtatutura ſumus, liſites, et quicquid benedi-
dictum,

discuti, bene & dicas: et ad ea, quæ acturi sumus, dexter tua
potentia extendas: introq; ad nostra humilitatis in-
gressum, et introitum, sanctorum tuorum meritis roga
demonum, depulso peccatis, et angelis pacis ingresses. et
Clarum dominum nostrum. R. Amen.

*Beate Sacerdos accipit vestimenta, et precepitur cum choro,
quod se prius: astantibus ecclesia ad pergenda per sacra domus.*

Psalmus 119.

AD domum tuam cum tribularet, clamaui: et exaudiuit me.
Domine libera animam meam a labijs iniquis: et
a lingua dolosa.

Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi ad linguam do-
losam?

Sagittæ potentis acutæ: cum carbonibus desolatorijs.

Non minus, quia incolatus meus prolongatus est: habitaui
cum avaritijs. Cedat multum incolatus anima mea.
Cum quis qui oderunt pacem, etiam pacificus: cum loque-
bar illis, inique lababatur me gratis.

Chorus patet et choro, et spiritui sancto.

Sicut erat in principio, et nunc et semper, et in sæcula
sæculorum. Amen. *Psalm. 120.*

Lætaui oculis meis in montes: ade ueniet a consilium
mihi.

Auxilium meum a domino: qui fecit celum et terram.

Non detur tibi commotionem pes tuum: neque dormi-
tet qui custodit te.

Ecce enim non habitabit ne me formidet qui custodit Israël.

Domineus custodit te: dominus, rotas pedum tuarum super ma-
num dexteram tuam.

Et dies tuos non erit te: neque luna per nossem.

Domineus custodit te ab omni malo: custodiat animam
tuam dominus.

Domineus custodiat introitum tuum, et exitum tuum: ex
hoc nunc et usque in sæculum.

Gloria &c. *Psalm. 121.*

Locutus sum in las, quæ dicta sunt mihi: in domum
domini ibimus.

Stan-

Scientes erant pedes nostri : et edificatur ut ciuitas : cuius participatio eius in idipsum.

Illuc enim ascenderunt tribus, tribus domini : testimonium Israel, ad contitendum nomini domini.

Quia illic sederunt sedes in iudicio : sedes super domum Dauid.

Rogate quæ ad pacem sunt Ierusalem : et abundantia diligentibus te.

Fiat pax in virtute tua : et abundantia in turribus tuis.

Propter fratres meos et proximos meos : loquebar pacem de te.

Propter domum domini Dei nostri : quæsum bona tibi.

Gloria patri, & filio, & spiritui sancto.

Sicut erat &c.

Psalm. 122.

AD te leuauit oculos meos : qui habitas in cælis.

Ecce, sicut oculi seruorum : in manibus domino-
rum suorum.

Sicut oculi ancille in manibus dominae suæ ita oculi nostri ad dominum Deum nostrum, donec misereatur nostri.

Miserere nostri domine, miserere nostri : quia multum repleti sumus despectione.

Quia multam repleta est anima nostra : opprobrium abundantibus, et despectio superbis.

Gloria &c.

Psalm. 123.

Nisi quia dominus erat in nobis, dicat nunc Israel : nisi quia dominus erat in nobis.

Cum exurgerent homines in nos : forte uiuos deglutissent nos.

Cum irasceretur furor eorum in nos : forsitan aqua absorbuisset nos.

Torrentem pertransiuit anima nostra : forsitan pertransisset anima nostra aquam intolerabilem.

Benedictus dominus : qui non dedit nos in captionem dentibus eorum.

Anima nostra sicut passer erepta est : de laqueo venantiũ.

Laqueus contritus est, et nos liberati sumus.

Adiu-

Gloria patri &c.

18. Et clamor meus ad te veniat.

R. Dominus vobiscum. **R.** Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Domum tuam domine elementer ingredi, & in
tuorum tibi corda fidelium perpetuam coelestis
mansionem, & praestare in hac domo nulla tui agni
spirituum dominetur nequitia, nec contagio peccatis. per
Christum dominum nostrum. *Ps. Amen.*

Deinde de illis, quibus plurimum sequitur: et de illis, quibus argenti
est multum donatus. Titul. 124.

Qui confidunt in domino, hic non erubescunt: non commovebitur in aeternum, qui habitat in Ierusalem. Montes in circuitu eius, et dominus in circuitu populi sui, ex hoc nunc et vique in aeternum.

Quia non relinquet dominus virgam peccatorum super
fortem iustorum : nec non extendant manu ad iniquitatem
manus suas .

Benetac domine bonis, et rectis corde.

Declinantes autem in obligationes, ad iacet dominus cum operantibus iniquitatem, pax super Israel.

Gloria &c.

Pfal. 125.

Non convertendo dominus captivitatem Sion: facti sumus sicut consolati.

Tunc repletum est gaudio os nostrum, et lingua nostra
exultatione.

Inter dicent inter gentes, magnificat dominus facere
cum eis.

Magnificavit dominus facere nobiscum, facti sumus let-
tantes.

Conuertere domine captiuitatem nostram. sicut torrens in
auiro.

Qui seminant in lachrymis : in exultatione metent.

Veniens &c. Venient cum exultatione: portantes manipulos suos.

Gloria &c.

Psal. 116.

Nisi dominus edificauerit domum: in uanum laborauerant qui edificauerunt eam.

Nisi dominus custodierit ciuitatem: frustra uigilat qui custodit eam.

Vanum est nobis ante lucem surgere: surgite postquam sederitis, qui manducatis panem doloris.

Cum dederit dormitis suis somnum, ecce hereditas domini, filij merces tractus uentris.

Sicut facit in manu potentis, ita filij excussorum.

Beatus uir qui inoleuit desiderium suum ex ipsis: non confundetur cum loquetur inimicis suis in porta.

Gloria &c.

Psal. 127.

Beat omnes qui timent dominum, qui ambulant in uisibus eius.

Labores manuum tuarum quia manducabis: beatus es, et bene tibi erit.

Uertit a se uitis abundans: in lateribus domus tuæ.

Filij tui sicut nouellæ oliuarum in circuitu mentis tuæ.

Ece sic benedicitur homo: qui timet dominum.

Benedicat tibi dominus ex syon, et uideas bona ierusalem omnibus diebus uitæ tuæ.

Et uideas filios filiorum tuorum pacem super israel.

Gloria patri &c.

Psal. 128.

Sæpe expugnaverunt me à iuuentute mea: dicat nunc israel.

Sæpe expugnaverunt me à iuuentute mea: etenim non potuerunt mihi.

Super domum meam fabricauerunt peccatores: prolongauerunt iniquitatem suam.

Dominus in plius cecidet ceruices peccatorum: confundantur et conuertantur retrorsum omnes qui oderunt syon.

Sicut sicut saxum tectorum: quod priusquam euellatur exaruit.

De quo

29

De quo non impleuit manum suam, qui metetur et sinum suum qui manipulos conuertet.

Et non dixerunt qui praeteriunt, Benedictio domini super uos, benediximus uobis in nomine domini.

Gloria &c.

Quibus praeis, claus in domine Parte prima, 1. cit.

Ps. Domine exaudi orationem meam. **R.** Et clamor meus ad te ueniat.

Ps. Dominus uobiscum. **R.** Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens sempiterna Deus, qui in omni loco dominationis tuae totus astitis, totus operaris a lecto supplicationibus nostris: ut huius domus adificata sis protector, et nulla hic nequitia contrariae potestatis obstitat: sed uirtute spiritus sancti et operatione naturali hic purum seruitium, et deuota libertas exsistat. Per Christum dominum nostrum. **R.** Amen.

Post incipit Psalmum. De profundis. et profertur uolam, et alios sequentes, ac interuallum. et apergit domum a pa bene uilla.

Psalmus. 129.

De profundis clamauit ad te domine: domine exaudi vocem meam.

Fiant aures tuae intendentes, in uocem deprecationis meae. Si iniquitates obseruaueris domine, domine quis tati-
nebit?

Quia apud te propitiatio est, & propter legem tuam sustinui te domine.

Sustinuit anima mea in uerbo eius, sperauit anima mea in domino.

A custodia matutina usque ad noctem, speret Israel in domino.

A custodia matutina usque ad noctem, speret Israel in domino.

Quia apud dominum misericordia, et copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israel, ex omnibus iniquitatibus eius.

Gloria &c.

Psalm. 130.

N 2 **Domi-**

1) sunt oculi mei.

Neque amens in magnis: neque in mirabilibus super
me.

Sicut et ibi exultant, sed exultant animam meam.

Secreti tractandi, ex hoc nunc et usque in seculum.
Gloria &c.

Gloria &c.

73 4 1 metro d'acqua. P/al. 131.

...domine David, et omnis multitudinis

SPECIAL ADVERTISING SECTION

Substantia domini, votum vult Deo Jacob.

...et exierunt deo iacob.

Et introibo in tabernaculum domus meae et ascendero

... et amittamini.

St. deo totum oculis meis et palpebris meis digne

et oculis meis et palpebris meis dormi-

et sic quem temporibus meis donec inveniam locum

... donec inueniam locum
habitationis. Amen.

[illegible]

153107. *...can in eff. ita, invenimus can in can-*

Microtholmus inaequalis sp. nov.

in tabernaculum eius, adorabimus in loco

large dose (100 mg).

ingē domine in re pōem tuam, tu et arca sanctificatio-

16. The following are the names of the people who were present at the meeting:

de la test-mandataire titulaire, et son lieu d'exploitation.

proprietății lui Dumnezeu, în care el există

brand dominus laudat verum non potest esse dominus:

Le fructu ventralis est rotundus, rugosus, adpressus.

1. *Chloroceryle alpestris* (L.)

...a mea hanc esse docuerunt.

1. Александров Александр Александрович

noniam, leuq. dem. uirg. sedebat super sedem tu.

...elegit dominus sion, elegit eam in habitatio-

* TECHNICAL STAFF: 6

requies mea in fecum in tenebris: hic habitabo quo-

11. $\frac{1}{2} \text{Ca}^{2+}$

• 4. *cris benedicens beaded.com, pauperes eius fa-*

trabo panibus.

54687

Sacerdotes eius induam salutari: et sancti tui exultatione exultabunt.

Illuc producam cornu David, paravi lucernam Christo meo.

Inimicos eius induam confusione, super ipsum autem efflorescit sanctificatio mea.

Gloria &c.

Psal. 132.

Ecce quam bonum, et quam iocundum, habitare fratres in unum.

Sicut unguentum in capite, quod descendit in barbam, barbam Aaron.

Quod descendit in oram uestimenti eius, sicut ros Hermon, qui descendit in montem Sion.

Quoniam ille mandauit dominus benedictionem, & uitam usque in seculum.

Gloria &c.

Psal. 133.

Ecce nunc benedicite domino, omnes serui domini.

Qui statis in domo domini, in atrijs domus Dei nostri. In noctibus extolite manus uestras in sancta, et benedicite domino.

Benedicat te dominus ex Sion, qui fecit celum, et terram.

Gloria &c.

Quibus completis dicit Sacerdos, Oras in limine uestibule portae primarie. Ky. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te ueniat.

Ky. Dominus uobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris, et hanc domum oculis tue pietatis illustra, descendat super habitantes in ea, gratiae tuae larga benedictio, ut in his manufactis habitaculis cum laetitudine manentes, ipsum tuum temperant in obsequium. Per Christum Dominum nostrum. *R. Amen.*

Deinde procehitur ad presbiterium locum domus: ubi euangelium a diacono legitur, et dicitur.

Ky. Dominus uobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

Ky. Se

ſe. Sequentia an. i. Evangelij ſecundum Lucam.

℞. Gloria tibi Domine.

IN illo tempore ingreſſus Dominus Ieſus, perambu-
labat hierico. Et ecce vir nomine Zachæus, et hic
erat princeps publicanorum, et ipſe dives. Et quere-
bat videre Ieſum quis eſſet, et non poterat præ turba,
quia ſtatura paſſus erat. Et præcurrens aſcendit in ar-
borem ficomorum ut videret illum, quia illic erat tran-
ſurus. Et cum veniſſet ad locum, ſuſpicieus Ieſus vi-
dit illum, et dixit ad eum. Zachæe ſeſtinans deſcende,
quia hodie in domum tuam oportet me manere. Et ſeſtinans
deſcendit, et excepiſit illum eandem. Et cum viderunt,
omnes murmurabant dicentes, quod ad honorem pec-
catorum diuertitſet. Stans autem Zachæus dixit ad do-
minum. Ecce dimidiū pecuniarum meorum domine do-
na pauperibus, et ſi quid aliquem deſerui laqueum, redde qua-
druplum. At Ieſus ad eum. Quia hodie ſalus huius do-
mini facta eſt, eo quod, et ipſe ſit iſtius filius abrahæ. Venit
enim ſalus hominis conſervare, et ſalvum facere quod pe-
rierat. *Deinde benediſtur in eumſummodo.*

I Et interceſſionem beati Michaelis Archangeli ſtan-
tis a dextris altaris iſtius, et omnium ſanctorum
angelorum, incenſum tibi digneris domine bene dicere,
et in odorem ſanctitatis accipere. Per Chriſtum
Dominum noſtrum. ℞. Amen.

*Postea idem ſacerdos incenſum ſuper ignem in thuribulo, et
incenſat domum, dicendo.*

Incenſum illud, a te bene licitum, aſcendat ad te domi-
ne. ℞. Et deſcendat ſuper nos miſericordia tua. *Postea*

incenſum. ſ. Domine exaudi orationem meam.

℞. Et clamor meus ad te veniat.

ſ. Dominus vobiscum. ℞. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

TE deum patrem omnipotentem ſuppliciter exora-
mus, pro hac domo, et pro habitatoribus eius, ut
eam bene dicere, et ſanctiſſime curare digneris, ut ſint
promptuaria eorum plena, eructantia ex hoc in illud,
tribue

tribue etiam eis de rore cæli abundantiam, et de pinguedine terræ uitæ tubidium, et desideria eorum ad effectum tuæ miserationis perducas, et hanc domum benedicere, et sanctificare digneris, sicut benedicere dignatus es Abraham, Isaac, et Iacob, ut intra parietes, domus laus, et angulos eius inhabites. Per Christum dominum nostrum. *R. Amen.*

Cum oratio ista, cum domus reposita, aut cauenit illis, benedictio fit, dicitur reuerens. *Oratio. I.*

Defende, quæsumus Domine, beata Maria, semper uirgine, intercedente, cum omnibus sanctis, utam ab omni aduersitate familiam, et da eis ueram cum tua uoluntate concordiam, ac ut in ueritate tua placeant, perpetuum eis rorem tuæ benedictionis infunde.

Oratio. II

Bene dic, Domine Deus omnipotens, domum istam, ut sit in ea, sanctitas, castitas, uictoria, uirtus, pax, charitas, et mansuetudo, plenitudo legis, et gratiarum actio, Deo patri, et filio, et spiritui sancto, et hæc benedictio maneat super hanc domum, et super habitantes in ea. Per eundem Caritum Dominum nostrum. *R. Amen.*

Oratio. III.

Vita, quæsumus Domine, habitationem istam, et omnes intus inueni ad ea longe repelle, et angelus tuus sanctus habitent in ea, qui nos in pace custodiant, et benedictio tua sit super eam semper. In nomine patris, et filij, et spiritus sancti. *R. Amen.*

Tota oratio, et benedictio, et per totos nec, dicendi.

Ita benedictio Dei omnipotentis, patris, et filij, et spiritus sancti descendat super hanc domum, et omnes habitantes in ea, et maneat in per. *R. Amen.*

RICORDI
PER LI PADRI, E, MADRI
DI FAMEGLIA, E PER TUTTI
i capi di casa.

PER LI PADRI, E, MADRI
DI FAMEGLIA, E PER TUTTI
i capi di casa.

Dieno i Padri, e le Madri di famiglia, e tutti
quelli che hanno cura o governo d'altri, haner
sempre in memoria quel terribile esempio di quel
sacerdote, il quale se ben ammonì, et riprese mol-
te volte i suoi figliuoli, di biascendoli molto la assoluta
efficacia, e non procuro come conueniva, che in e' essersi
emendassero, fu tenuto imamente da lui castigato che in
un giorno si essente prima al ipso l'espulso, e presa
l'arca di Noe, morì il figliuolo, e si, e si e morta la moglie,
cadde della sedia, e rotto la ceruice se ne morì senza
na speranza di e' vita. Per far adunque si graue ca-
stigo per un tal uinere e se a far uinere i suoi e bi-
namente, e per castigare offeciano se per que liuor-
di, almeno una volta il mo, e alla presenza della sua fa-
miglia

Del numero, & qualità di fan iglia.

Il Padre di tanti, di questa casa, e di tanti altri, che battezzò, e che
può commendare, e potentare con certate, e con spoi.
E dall'anno, la cui è mandò, su la terra, e con la sua, e con la sua,
che non s'entrò, e s'entrò, e s'entrò, e s'entrò, e s'entrò, e s'entrò,
dass alle dissolutioni, e a tre persone, e a tre persone, e a tre persone.

Si, mirando a través de la multitud, notando lo que
estaba pasando, se ve una multitud de gente, con
un/a

versations, è pratiche.

Gli sarà grande aiuto hauer una persona fidata è sicura di casa, o della vicinanza, se la famiglia è di poco numero, che sia come censore/secreto de i costumi, che offerusca tutti con pura carità il zelo dell'honor di Dio, non gli referisca i suoi disordini, e pericoli spirituali, che in loro uede, ò intende.

Della correzione.

Quando gli uien detto alcun mal di loro, non sia troppo facile a creder ogni cosa, che gli uiene all'orecchie, ma prima esaminis bene è ritorni la uerità.

Quelli che doppo esser ammoniti, piu uolte di cose importanti, non si è emendato, se sono seruitori, ò simili, gli mandi fuori di casa; se sono figliuoli gli castighi. Ne comporti in loro blasfemia, furto, concubinato, ò altre dissolutioni di uita è costumi.

Non tolleris in casa sua alcuno che non si confessa, è cōmunica la Pasqua, et chi non fa la dottrina christiana, o almeno il Pater, l'Aue Maria, il Credo, et i dieci commandamenti della legge di Dio, ne si curara d'imparargli.

Della custodia.

Faccia che i figliuoli, è i seruitori maschi, è femine dormano di tal modo distinti, è separati, che non uisii pericolo d'inconueniente alcuno, è proueda che ciascuno habbia il suo letto separato.

E doue il marito e moglie dormano insieme, non si tenga figliuoli o figliuole a dormire nel medemo letto, o uero nella medema camera, ma in altro luogo sicuro e separato, quanto è possibile.

Veda che in casa non siano libri cattiuu, ò pitture dishoneste, è non si cantino canzoni lasciuie, ma faccia piu tosto che ussiano acie spirituali, et christiane, et si cantino delle laude è cose diuote: doua uisitare la casa tre ò quattro uolte l'anno alla prouista, et le camere, et casse ancora

Avertisca che i suoi non lo in-
le compagnie, e fuggano ogni occasione di peccato, e
non stiano in ozio, ma ogni uno habbi qualche occupazione
honesta.

I figliuoli di menzà che le donne non stiano sopra le porte, o ue-
ro a le fenestre, ne manovino uscio, e serrami, o uero al-
tre vanità.

Procuri ancora che non vadano uagando e discorrendo qua-
e là, senza occasione, ma che stiano quiete in casa, e sol-
le, ma senza al proprio officio, et altre opere sane e pie, e uo-
dano tantamente a le loro deuotioni.

Che non vadino fuori di casa in quel si uoglio luogo, senza
habersi e asor il capo con drappo di tela, o di uelto non tra-
sparente.

Della adinuitatione dell'enterta.

Guardasi di pensar in canti ouero canali soneribb quello
che può dare la uita a molti poveri di Christo.

Il medesimo a conti altri spassimie e superflua, ricor-
danli che della facoltà che l'adio gli ha date, non tanto
a patrono, quanto a amministratore, e ne hà da render con-
to a Dio.

Faccia pronta e liuamente elemosina, e procuri che suoi fi-
gliuoli sino da gli anni teneri si usino a far il medemo
officio.

Dei trattamenti della famiglia.

I primariti e discretione con tutta la famiglia trattandola, e
facendola trattar bene, e con amore, perche non sia fra-
strata in alcuna cosa, e specialmente nel pagar le donne
mercedi a suoi tempi.

Non dica parole in inuito, ne a i uoli, ne a qual si uoglio
altre persone. Per questo a trattar l'ira, quando uoli
occorre alcuna cosa con i figliuoli uolenti p in casa, co-
me fuori.

Gran-

Quando alcuno de' suoi è infermo, o uisibile, Et esorti all'emendatione della uita, et habbia cura che a tutti i modi si contenga nel tempo de' tre giorni prefritto dalla bolla di Pio V. dandone la sede al medico.

Usi ogni diligença, perche gli infermi siano gouernati con carità e prouisi delle medicine, et altre cose necessarie per la cura loro, e non gli mandi all'ospedale poi che in sanità se ne è seruato.

Della pace, è concordia.

Procuri di mantener la pace e quiete in casa, e che ui sia la charità fraterna, e non si mostri parziale ad alcuno, et comporti unicamente tutti con patientia.

Non permetti che i suoi di casa facciano inuoluntaria ad alcuno, ne stiano in inimicitia, o portino odio, ma occorrendo qualche diuersa ueda di riconciliargli subito, o sia dentro, o fuora di casa.

Saria bene che niuno portasse arme, se non fosse bisogno per difesa o per conuenientia necessaria dell'offitio loro, o per altra necessitá manifesta.

Gli esorti spesso a perdonar a chi gli offende in parole, o uero in fatti, et non star sopra i consigli dell'honor mondano.

Dell'Esempio.

Dia con parole e con fatti esempio a tutti i suoi, auertendo di non dire, o fare in presença loro cosa che non conuenghi, onde e' pigliano ardire di far il medemo.

De' Documenti.

Non cessi mai di ammonirgli, et instruergli, e non lasci di dir loro la uerita per nõ contristargli, o per altro rispetto.

Especially ricordi loro ipello, che non ingannino mai alcuno, ne tolgano in qual si uolga modo quello che non è suo. Non facciano fondamento nella nobiltà, granacçia, ma nelle uirtù Christiane, et nella buona uita.

Fuggano la superfluità delle cose temperate, e più tosto le dissipino, e le habbino per uili come sono in effetto, che

ne, anno 16. 2. 1

Quint. et de disciplina dei costumi Christiani.

De gl' esercizi di pietà, et diuotione.

Offerui con pietà è diuotione tutte le buone consuetudine della santa Chiesa, et habbia cura che nella casa sua, non se ne perda alcuna.

E pero non lascia la benedittione della casa nella Pasqua di Resurrectione, o in altro tempo nel qual usa la Chiesa di asperger le case con l'acqua santa.

Così mandì alla Chiesa i frutti, pani, o altro cibo, quando è tempo di fargli benedire dal sacerdote.

Non ponga nome de gentili a suoi figliuoli ma di santi, perche siano loro auocati speciali, et essempro da imitare.

Procuri che si leui ogni superstitione di casa, et si ricorra in ogni cosa a Dio, et in lui solo si confida ne santi suoi.

Che tutti della famiglia hano chrismassi al suo tempo.

Si come non deue con minaccie indurre i figliuoli o figliuole alla religione, così non deue anco impedirgli o disuadergli da farse reuigiosi, quando n'hauè, sino uolontà.

Habbia cura che i figliuoli odano la Messa ogni dì, se è possibile, et tutti gli altri almeno le feste.

Che la festa non siano ociosi, ne uadino uagando, ma spenda no quel sacro giorno utilmente, et piamente.

Conduca la famiglia hor in casa, hor parte se, ondo che può se- co all' epro, et a i diuini officij, et spesso alle stationi, et à uisitare alcuna uolta gli hospitais, et ad altre simili pie occupationi.

Gl'incamini a frequentar tutte le publiche diuotioni è spe- cialmente gl' officij pontificali, le processioni, le prediche, le orationi.

Tenga in casa numero conueniente di lumi per accompagna- re il santissimo Sacramento, quando si porta in processione

omero

ouero a qualche infermo, e ciascuno di casa che non sia impedito al suono della campana uadi col suo lume a seruire al suo Signore.

Conduca, o faccia condurre ogni festa, tutti di casa alla scuola della Dottrina christiana, e se pure è necessario lasciare alcuno alla guardia della casa, faccia, che quello, che uis restarà una uolta, non uis resti l'altra, affine che tutti imparino detta dottrina, o almeno le cose piu necessarie.

Uis diligenza, che quelli, che sono in età di confessarsi, et di comunicarsi, siano ben instrutti circa la confessione, et la santissima communione, perche non differiscano a ricercare tal aiuto spirituale, quando ne sono capaci.

E frequentino pos santamente detti sacramenti ogni settimana, o almeno ogni mese, et nelle solennita maggiori, e sarà bene, che la communione si faccia spesso da tutta la famiglia insieme, e ne la Chiesa propria parrocchiale.

Che si confessino tutti da un medesimo confessore, o almeno da confessori piu qualificati, che possa incaminargli meglio alla uia di Dio.

Che in ogni modo si offeruino i digiuni della quadragesima, delle quattro tempora, e delle uigilie comandate dalla santa Chiesa, et delle altre che siano di uoto, o di consuetudine del luogo.

Che tutti siano ben instrutti a far oratione, e la facciano in effetto mattina e sera, e specialmente l'esame di coscienza, quando uanno a dormire.

Per cio saria bene, che mattina e sera, o almeno la sera, quando suona la campana si congregasse la famiglia tutta a far oratione insieme alla Chiesa, ouero in casa auanti qualche sacra imagine.

Per il quale effetto conuerria accomodar un oratorio separato quanto sia possibile in luogo decente, che possa seruire a tutta la casa.

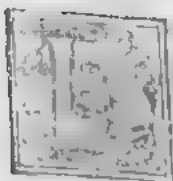
Sara anche bene, che ogni capo di casa nel fine dell oratione della

de . . . ouero su tutti i . . . letto a, et a . . .
 glia tutta con l'acqua . . .
 Deusi in ogni modo nella andar a mensa benedirli egli, ò
 farla benedire, e aoppo far medemamente u rendimento
 di gratie.
 Et se non a tutta la mensa, almeno a buona parte far leggere
 qualche libro spirituale approbato, se ha chi possa legge-
 re, o poliuoli, o altri.
 La sera auanti le s. ennita e forsi tutta la famiglia a uiuer
 bene, e spendere bene queue feste, e frequentar con pinto,
 sacramenti, e l'orazione, e le preache, e fare lectioni.
 E per adimpire meglio l'offitio loro, giouarsi molto, che tutti
 scapi di casa, u conuentino alcune uolte, et almeno una
 uolta al mese auanti il suo parrocho, perche e da lui, e i uno
 dall'altro, uelino tutta una maggior lume di ben gouerna-
 re le case e famiglie loro, oure che con quella occasione po-
 tranno commodamente trattare de i bisogni della casa,
 e parochia materiali, come spirituali.

RICORDI

Per il viuere Christiano,

A ogni stato di persone.

A natura nostra sia quasta per il peccato, da
 se i tanto inchinata al male, che facilmente
 la sciammo, et si smentiuiamo di far bene.
 Pero habbiamo uil bisogno de aiuti, et incita-
 menti al uiuere bene, et di chi continuamen-
 te ci auertisca.
 A que lo seruiranno alcuni ricordi, qui raccolti, accio leg-
 gendoli se, ciascuno, come in un specchio, ueda in par-
 te la

te la forma della vita christiana, et quel che gli manca,
et che douerebbe fare.

Auertimenti Generali.

LA principal cosa, che si deuè procurare, et a che si de-
ue hauer la mira, è la gratia di Dio, senza la quale
non si può uinere christianamente.

A questo auuerta l'hauere il timor di Dio, che è principio
della nostra salute, et di ogni bene, guardandosi di non
far cosa che offenda i purissimi occhi suoi.

Pero habbi sempre Iddio auanti a gli occhi, in conspecto del
quale stai, et che di continuo ti vede.

Considera spesso il fine per lo quale tu sei creato, che è d'ac-
quistar la gloria uenire, et che a per lo hai da incami-
narti, et ti hanno da seruire tutte le creature.

Pensa spesso alla morte, et al giudicio stretto di Dio, et a
quello, che dopo ha da seguitare.

Habbi zelo dell'honor di Dio, et non solo di offeruar tu con
ogni diligenza li suoi santi commandamenti, ma che
non sia bestemato il suo nome, ne fatto gli irreueren-
za da altri.

Habbi molta reueren-za à tutte le cose di Dio, et de i suoi
santi, et a tutti li ordini della santa Chiesa, et del tuo Pa-
store, procurando di seruarli intieramente.

Habbi molta confuanza nel Signore, che farà sempre tutto
quello che farà per il suo nome.

Habbi di continuo occhio alla rouidenza di Dio, pensando
che non ha cosa che se senza sua uolenta, et tutto per ca-
uarne bene.

Impressati nella cognitione di te stesso, de la propria uita,
basogna, et miseria, fuggendoli tutti, et la propria re-
putatione.

Non ti pigliar mai del proprio uisito et parere, ma rimetti-
te facilmente al parer d'altri, congliaati tutti spessò

Pro-

cosa grata.

Non ti curare di piacere à gli huomini, pur che piacci à Dio
et guarda sepre a quel che sia piu a sua gloria, et seruitio.
Il premio d'ogni tua fatica aspettalo da Christo, et non dal
Mondo.

Nelle faccende, et opere che tu fai, habbi intentione di non uo-
ler fare alcuna cosa, la quale nõ sia lecita, et di farle tut-
te per amor del Signore, accio cosi tutte siano meritorie.
Conosci, et ripensa, che non ci è maggior ricchezza et tesoro,
ne cosa piu eccellente, et di maggior frutto, che amare
Iddio et seruirlo, et che tutto il resto passa, come fumo,
et ombra.

Obedisci prontamente nelle cose honeste à tutti i tuoi supe-
riori, ancor temporali, et habbi la debita riuerentia, et
rispetto a loro, et a tutti tuoi maggiori.

Dal canto tuo procura di mantenere la pace, et quiesce in
casa, quanto è possibile, uiuendo in carità con tutti, ò
maritato che tu sia, ò in altro stato, quale si sia.

Procura con la diuina grazia di reuerenar l'ira nelle cose, che
accadono alla giornata in casa, o fuori, et di non comin-
ciare à gridare, accio non prorumpi in maggior incon-
ueniente.

Ricordati di sopportare li dessetti altrui in casa, et fuori,
come tu uuoisti da altri e òer sopportato.

Ricordati, che se tu cristiano, et che pero hai da sopportare
pazientemente per amor di Christo le ingiurie a te fatte,
et perdonarle, et rendere bene per male, et pregare per li
tuoi inimici.

Nelle tue tribulationi, et cose contrarie ricordati di ricor-
rere alla oratione, et piglia li spirituali, ò communi, ò par-
ticolari, et ogni cosa auuersa dalla mano del Signore.

Maneggia le cose del mondo, come fattor di Dio, et non
come

comè padrone assoluto, et usale per necessità, et bisogno, non per piacere, et procura con passare per queste cose temporali, che non perdi le eterne.

Nel principio di ciascuna azione e fatti il segno della santa Croce, confidando molto nella sua virtù.

Non comincerai negotio alcuno d'importanza, senza far prima oratione, et anco consigliarti col padre spirituale, o altre persone prudenti, et pie.

Alcuna volta l'al anno domanda a qualche uero, in che ti confidi, che cosa gli pare di te, et risponda fra te stesso, se sei su la buona strada della salute.

Vedi di ordinare, et distribuire bene l'hore del giorno secondo diuerse attioni, come del far oratione, uaire Messa, negoziare, mangiare, et così non perderai tempo.

LE bestemie, et le parole dishoneste, hanno da essere molto lontane dalla bocca del Christiano.

Guardati da la mala usanza di giurar spesso.

Fuggi ogni sorte di superstitione, et male arti.

Non uoler facilmente giudicare il proximo, massime la sua intentione, ma habbi gli occhi a tuoi peccati, et difetti.

Guardati d'esser disaueroso, o curioso di sapere i fatti altrui, et di ogni nouita, et massime in cose di fede, et di parlare di quello, che tu non sai.

Guardati dal mormorare, et straparlare, et di non togliere mai la fama a nessuno.

Non riportare mai alcuna cosa ad altri, che possa turbare la pace, et quiete loro, o d'altri, et mettere all'ansione.

Guardati dalle dissoluzioni ne gli atti, et ne i costumi, che offendono Dio, et gli huomini, et procura di esser modesto, et composto in tutti li tuoi movimenti.

Fuggi le cattive compagnie piu che la peste, et ogni uno che ti sia cattiuo ricordi, o confusi, o mai esempiti; et così tutte le occasioni, et incitamenti al peccare.

et guardati non solo da parteciparne in altro modo, ma
anco da esserui presente.
Guardati dallo stare in ocio, come ueleno dell'anima, ma pro-
cura di star occupato in opere pie, o almeno in cose vtili.
Vedi che in casa tua non vi sia imagine alcuna profana, et
molto meno dishonesta, ne in quadro, ne in muro, ò libri, ò
altre cose, perche a te nuoce, et ad altri da scandolo.
Nel negoziare, vendere, et comprare guardati da ogni sor-
te d'inganni, falsità, bugie, et giuramenti, et di uolere
cosa alcuna di quel d'altri,
Fuggi il maneggiare danari, o beni d'altrui, se puoi, eccetto
se non fossi obligato per debito di carità, o altro.
Ne per guadagno, ne per amicitia o amor de parenti, ò fa-
mori, ti deui mai mouere a far alcuna cosa, che non sia
giusta, secondo Iddio.
Ti deui guardare nelle prosperità, dalle troppo allegrezze, che
fanno dimenticare l'anima delle miserie, et pericoli di
questa vita. Pero ricordati all' hora spisso delle calamità,
et varietà delle cose del mondo. Et per questo sarà bene al
l' hora leggere qualche libro del dispregio, et vanità delle
cose humane, come vn santo, et dotto huomo nelle sue pro-
pheta.
Nelle auuersità, non ti perdere d'animo, nè ti contristare; an-
ci ti deui allegrare, perche questa è la dritta strada del
Paradiso, et vno de i buoni seoni, che puo hauer l'huomo
della sua salute. Ricordati all' hora di leggere qualche trat-
tato spirituale delle tribulationi.

Custodia del cuore et di tutto l'huomo.

FA vn fermo proposito di non offendere mai Iddio, massi-
me mortalmente, ma di patir piu tosto ogni male, an-
cor che fosse la morte, et di fuggire ad ogni tuo potere qua-
longue

lunque peccato, ancor che veniale.

Attendi alla guardia del cuor tuo, che non vi entri alcun pensiero cattiuo, proponendo ciò spesso, et esaminandoti se manchi.

Quando si muoue in te qualche virtuosa passione, ò cattiuo pensiero, cerca dal principio di resistergli, non dandoli luogo, ma scacciandolo, accio non ti induca al peccato.

Similmente habbi cura de gli occhi, non alçando facilmente nè guardando fissamente quel che non è lecito vederare.

Raffrena la lingua tua; et non dir tutto quello, che ti viene in bocca.

Ricordati che del continuo siamo tentati, et circondati da i demonij, che stanno per farci preuaticare, et però sta sopra di te.

Confessione, & Comunione.

Vedi di far la prima cosa una buona confessione generale di tutta la vita, se non l'hai fatta mai, per principio et fondamento d'una nuoua, et buona vita.

Elegeti vn confessore dotto, et buono per padre spirituale, et guida dell'anima tua, al quale debbi hauer gran fede, et con lui conserir tutti li dubij, et cose d'importanãza, doue entra carico di conscientia, et governarti con il suo consiglio.

Confessati spesso volte, et quanto più spesso è meglio, ò ogni otto giorni, o almeno ogni mese, et di piu tutte le seclennita, et feste principali fra l'anno.

Similmente frequenterai la santissima Comunione, et quando non potrai comunicarti, non lasciare almeno di confessarti, per ottenere la gratia, che si da per questo sacramento.

Vedi di non andare mai à dormire con alcun peccato mortale adosso, ma confessatene subito, che puoi, et se non potessi all'hora, procura di hauerne almeno contritione, et dolore, et piangilo amaramente.

Quando si suona l'Aue Maria la mattina, et a mezzo giorno, et la sera, dirai tre volte l'Aue Maria in ginocchione, et insieme queste uersetti, quali sono posti nell'essercitio quotidiano stampato nell'offitio della Madonna, ricordando ti dell'Incarnazione di Christo Nostro Sig. et della sua passione.

Quando in casa, o in altro luogo, senti sonare per l'elevatione del Signore nella Messa maggiore, deu ricordarti della elevatione del Signore in croce, et inginocchiandoti alzare la mente ad adorare il tuo Saluatore, et far un poco d'oratione, come se tu fossi presente.

Quando si suona a morto, deu pregare per quel tale, et ricordati che tu lo seguirai presto, et pero profoni di stare apparecchiato.

Quando si suona per la tempesta, oltra il mouerti prontamente a far oratione per quel pericolo, oriccorrendo subito alla chiesa, o almeno nel luogo, doue all'hora ti ritroui, deu pensare quelli tuoni, lampi, et spauento, che fara nel giorno che uerra Christo a iudicarti.

Piglia usanza di quelle orationi, che chiamano iaculatorie, dicendo, e fo'ra il giorno con la mente, ouero con la bocca, ma bassamente, quando sia alla presenza d'altri, alcuna breue sentența di salmi, o parole sacre, o altra breue oratione, che illumini l'intelletto, et renoueli l'affetto tuo in Dio in ogni occasione, che s'apresenti, come a dire, nel principio di ogni cosa, Deus in adiutorium meum intende. domine ad adiuvandum me festina. Nelle difficulta, In te domine speraui, non confundar in aeternum. Nella trauagli, Saluum me fac domine, quoniam intrauerunt aqua usque ad animam meam. Nelle tentationi, Aditor meus esto, ne derelinquas me. Considerando la propria infirmita, Misere mei domine, quoniam infirmus sum Considerando li propri peccati, Sana me domine, et sanabor: Desiderando

vado amare il Signore, Diligam te domine fortitudo mea. Nelli dubij, Deus meus illumina tenebras meas: Desiderando la perseveranza del ben fare, Deus meus es tu, ne disciferis a me. Et simili altre, delle quali ne sono pieni i Salmi, et i libri della scrittura sacra, et i soliloquij de i santi, come ne potrai essere instrutto dal tuo padre spirituale.

La notte, quando ti svegli, et non puoi dormire, occupa la tua mente in Dio, et in cose spirituali; ne da luogo a i pensieri delle cose del mondo; ma come ricorda sani Ambrosio, dirai dei Salmi, et pater noster con deuotione.

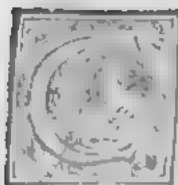
Quando vai a letto, pensa che non sarai forse vivo la mattina, et quando ti lieui, che forsi non giungerai alla sera, et così starai sopra di te. Negottando, ò lauorando, procura di occupar la mente in qualche cosa spirituale, come in quel che faceua, ò diceua Christo N. S. o alcun santo, o in salmeggiare, ò cantare cose spirituali.

Ogni volta, che vai, o torni da far qualche cosa, pensa che l'Angelo buono ti accompagna, et sta per aiutarti, et numerai tuoi passi nell'opere buone, ouero imaginati la presenza di Christo N. S. et di essere in sua compagnia.

Di ogni cosa, che si fa, o occorre, ò che ti edi, cerca di cauare frutto et qualche buon senso spirituale, come dal coltivare la terra con quanta fatica, et diligenza bisogna coltivare la nostra anima accio renda buon frutto al Sig. Da un bel giorno di sole quanto dilettera il vedere l'eterna luce, poi che questa così rallegra: et da un giorno nuuilo, et oscuro, che pena sarà stare in quell'eterna tenebre, poi che così ti attrista un poco di mal tempo. et da un giardino pieno di vaghi fiori, quanto sia bella, et diletta a Dio: un anima ornata di fiori, et varij colori di virtù, et quanta sia la sapientia di Dio, poiche tanti arte si vede in un fiore, o una sola foglia, et così farai di tutto il resto,

L A V S D E O.

PIVS EPISCOPVS Seruus seruorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Cum omnis Apostolica seruitute cheante co-
gnouerimus innumeros celebratos fuisse, et
in dies celebrari censum contractus, qui ne-
dum non continentur intra limites a prioribus
antecessoribus eisdem contractibus statutos,
et eorum etiam, quod deterius est, contrarius
omnino passionibus propter ardentem auaritie stimu-
lum, leuam etiam diuinam manifestum contemptum
praesentem; non potuimus animarum, prout tenemur, sa-
lutem negligentes, ac plarum mentium petitionibus etiam
satisfacientes, tam prout morbo, tunc feroci, et eneno salu-
tari antidoto non metiri. Hanc igitur nostra sollicitudo
restituimus, centum seu annum reditum creare, con-
stituimus nullo modo posse, nisi in re immobilis, aut quae pro
immobili habeatur, de sui natura transire, et quae no-
minatim certis finibus destinata sit. Rursum, nisi uere in
pecunia, numerata, praesentibus testibus ac notario, et in
actu celebrationis instrumenti, non autem prius recepto
integre, iuste, et preciose uisiones, quae uulgo anticipatis
appellatae, fieri aut in pactum deduci prohibemus. Con-
uersiones directae aut indirectae obligantes ad casus fir-
mitate enim, qui alius ex natura contractus, non teneat-
ur, nullo modo tunc volumus. Quoniam quidem nec
factum auferens, aut retrahens facultatem alienandi
rem census sui uolunt, quia et volumus rem ipsam semper
existere, ac in possessione iandem, seu quinquagesimae, aut
aliquae portione, et res tam inter uiuos, quam in
testamento esse alienari. Et tamen tunc uolunt, pro-
prietate uoluntatis census alijs omnibus praeseri, cui de-
nuntiare

[illegible]

...nem nostrae prohibitionis, annullationis, statuti,
mandati, iudicii, hortationis, derogationis, declarationis, et
voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si
quis autem hoc assentare presumpserit, indignationem om-
nipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius
se noverit incursurum. Dat. Romae apud sanctum Petrum,
Anno Incarnationis Domini 1108. 14. Kal. February,
Pontificatus Nostri anno Quarto.

• • *Ca. Glorierius.* • •

Contractus censuarij formula.

Non est et c. per se suosq. heredes et successores quoscunq. in et super sua domo, fundo, rei tenetis nuncupata etc. et alios fines, quos semel et melius exprimis et specificari posse voluit eiusdemq. domus, fundi, aut tenetis proprietate, membris pertinentiis, iuribus, iurisdictionibus, fructibus, redditibus, et proveniuntibus quibuscunq. imposuit, assignavit, constituit, et creavit unum annum perpetuum censum sine redditum scilicet etc. auri in auro. Quem sic positum abinatum constitutum, et creatum vendidit etc. p. presenti etc. ad habendum etc. ex titulo, et causa impositionis, creationis, et venditionis census huiusmodi pro rata et mensura illius censu etc. et item p. presenti etc. omnia iura etc. ponens etc. dante licentiam etc. constituens etc. et donec etc. constituit etc. et huiusmodi annum censum scilicet auri in auro de ius N. obtinere, seu solum facere, promisit dicto p. presenti et filij nati ut supra, in tot scilicet auri in auro boni et iusti ponderis, hic in opido civitate, vel loco etc. de semel in semel, et in fine cuiuslibet semestris pro rata libere, et sine aliqua exceptione alias, etc.

Hanc autem diebus annis census creationem et renditionem ac omnia et singula premissa, et infra scripta fecit, ac facere declaravit dictus N. dicto T. presentis et futuris usque pro presio et nomine heri et iussu prelii scriptoris anni in auro &c.

[illegible]

et facere in hunc census ^{impositionem} ^{emissionem} con-
sentire omnem personam &c. et de causa quocumque
tenuta et illius iuribus membris et pertinentiis
cunq; nihil fuisse, nec esse factum neque fieri in
in praedictum dicti P. et illius heredum &c. Alia
res et singulos et illos et eventus, premixtis aut aliis p
so. contrarios etiam nullatenus, seu inada. dictatis, in
tractus ex quous capite et defectu etiam in c. ⁱⁿ ^{ore} ^{lo}
clauso etiam ex dato, et facto premixtis promissis, ut ⁱⁿ ^{re}
niente, et pro. utro dictus N. teneretur vel fieri, in
frascriptos h. iur. lures in solidum de dicti annui census em-
issione generaliter et particulariter, iur. et facti defen-
sione in forma iuris valida, et in loco consueti, et ad om-
nia &c. de quibus &c.

Pactis infra dictis, inter dictas partes expressi conventis et
inter se pactis, et interueniente vallatis.

Et primo quod ad maiorem cautelam dicti P. et suorum, &c.
omnes et singuli fructus, &c. dicta tenute consueantur et
sint, et iur. et exte. obnoxii, et clarati pro fructibus
past. et censibus et in ceterum solentibus illorum, liceat di-
ctis P. et suis heredibus, et successoribus, et fructus dictae
tenute et praedictorum et iur. et solentibus, coloris, et la-
bi. et illius, et a quibusque fuerit etiam propria auctori-
tate, et sine a iur. in licis, vel curiam, herio recipere,
retinere et habere, et ill. sp. res retinere pro con-
currenti quantitate, in satisfactionem fructuum dicti cen-
sus et tunc debitorum, et hec enim, et omnia aia fieri
de, et per necessarii, et oportuna in cre. faciemum, et per tra-
cta. cum dictus N. constituit annui P. promissum irre-
uocabilem in rem propriam, cum clauula ad ius et pote-
state a iur. et di. et sequi fructus et ann. facultatibus oport-
et. et ill. et a iur. et a iur. et modo procedendi exte-
re, et non tene. et ex hoc in praedictis permitti mini-
mum, praedictum, sed liceat variare in iur. et persona-
ter, ac semel et pluries, et ad integram iur. et actionem, licet
quod

quod dicto N. sui o. p. l. et c. semper et in, per eorum etiam
potestatem, et dicitur a nobis, p. l. et c. et in e
et ex. et c. et in. et c. et in. et c. et in. et c.
pravia denunciatione aut in iudicio p. l. et suis fa
cienda, et dicto precepto in una manu et in simili. et c. et c.
p. l. et suis, et c. vere et cum effectu readiro, et restituito ei so
latis fructibus usque tunc debitis, et sic et non alias autus p.
et l. sui et c. retrovenditionem huiusmodi facere teneantur
cum clausulis oportunis. Circa quam retrovenditionem, et
omnia alia in instrumento contenta, ambe partes remisere
runt, et sub miserunt se e constitutione. re. p. p. p. l. su
per forma creandi census edita sub dat. Romae apud sanctum
Petrum Anno Incarnationis Domini. M. D. LXXIII. XIV.
Kal. February Ad quam in omnibus et per omnia se re
lerunt volentes huc haberi pro apertis et additis, quascunq;
indulta constitutione sancita sunt.

Constitutione del S. S. N. Pio Papa V. sopra la
forma di costituire censi, o an
nui redditi.

Pio Vescovo servo de li servi de Dio,
A perpetua memoria.

IN T R E siamo con il carico della servitù Apostolica,
Havendo noi conosciuto essersi celebrati molti con
tratti de censi, et ogni giorno celebrarsene infiniti,
quali non solamente non sono ristretti nelli termini stabiliti
dalla nostra Antecessori in simili contratti, ma, che e peggio,
per causa dell'ardente istimo dell'avaritia sono celebrati a
pertamente con patti del tutto contrarii a tali termini, di
modo che dimostrano un vilipendio essandio delle divine leg
gi, Non habbiamo potuto mancare per salute dell'anime,
e soddisfazione alle richieste delle pie menti proceder d'un
anti-

antiquum quantifero à questo ora.

111.

Con questa dunque nostra costituzione, e non si possa creare, ò constituir censo, ò annuale reddito in alcun modo, salvo sopra cosa immobile, ouero che sia tenuta, e reputata per tale, e fruttifera di sua propria natura, et quale sia designata specificatamente per nome de' confini determinati e certi, e tale cosa, se non sarà il denaro in certa numerata in presenza de' testimoni, e notaro nel atto che si celebrerà l'istromento, pagandola allora l'intero e giusto prezzo, et non prima avanti alla celebratione dell'istromento, prohibiamo che li pagamenti, quali si domandano vulgarmente antepartiti, non si facciano ne si riducano a patto. Ne anche vogliamo che vi siano in alcun modo direttamente, ò per indiretto, alcune conventioni, per le quali alcuno s'obblighi à casi fortuiti, alli quali non fusse per natura del contratto altrimenti obligato. Et come vogliamo che non sia patto alcuno per lo quale si leuasse ò restringesse la facoltà di poter alienare quella cosa, quale è sottoposta al censo; perche vogliamo che tal cosa si possa alienare sempre e liberamente, e senza pagar laudemio ouero quinquagesima, ò altra quantita, ò altra cosa, e tanto per contratto tra vivi, quanto per via di ultima volontà. Vogliamo pero, che ogni volta che si habbena da vendere tal cosa, sia preferito il padrone del censo à tutti gli altri, et gli sia fatta la denuncia delle condizioni colle quali si ha da vendere, et si aspetti per vn mese la sua resolutione. Siano ancora nulli, e di nessun valore in tutto, i patti, li quali contengono che l'debitore del censo, che sarà pigro, et lento di pagar in tempo et intero, sia obligato all'interesse, et al danaro, *lucri cepantis* cioè l'interesse per causa che non si guadagna quello che si guadagnarebbe, ouero che sia tenuto a darli, ouero a farli, o pefe quasi si habbiano da lui dare mediante il giuramento del creditore, ouero che liberosi alenti per la tal cosa obligata in tutto o in parte, ouero per altra ragione, di qui, et al medesimo contratto, o d'autorità, ouero che caschi in qualche pena. An-

Et pro-

[illegible]

mesi, et in fine di ciascuno sem-

te, et senza eccezione alcuna. *Intimamente* etc. Et il detto N ha fatto, et ha dichiarato di fare questa creatione di detto censo annuo, et uenditione, et ogni, et qualunque cosa, di sopra detta, et che di sotto si scriuerà, al detto P presente, et stipulante come di sopra, per prezzo, et nome di vero et giusto prezzo de scudi d'oro in oro etc. La qual cosa etc. et simili esso N. ha hauuto, et recuuto in presenza di me notario, et testimoni infra scritti, dal predetto P presente, et d'orsante a denari contanti in tanti scudi d'oro in oro, i quali il detto N. ha recuuto in effetto. De i quali ha renunziato all'eccezione et a maggior cautela, ha quietato etc. per patto et si più etc. ha donato etc. renunziando con l'infra scritto giuramento, a tutte le leggi, et statuti de' liberi, per mezzo de i quali potessi in qualunque modo contrariare à tal uenditione, et rispettivamente donatione. Promettendo il detto N. che la detta casa, possessione, ouero tenuta con tutti i membri de' lo, et pertinenze, di piena ragione de dominio, ouero, quasi, terra, et tocca a lui, et che per sua natura fruttifera, capace, et sufficiente a sopportare questo censo, et molto maggiore, et che libera d'ogni carico di censo, canone, risposta, et di quello, che in qualunque modo impedisce questa creatione di censo et uenditione; et che non è obligata à ueruno fideicommissio purificato, o da purificare, o a renunziatione, o a seruitù, o a dissolutione, et che questo censo è, et sarà buono, ualido, ben conuenuto, conuenuto creato, sopra la medesima casa, et che questa creatione di censo, è et sarà perpetuamente buona, ualida et uirtuosa, et uirtuosa, et che per tale la mantiene al detto P. et ai suoi: et che sopra il detto censo, et il più haurlo antequam il medesimo P. et i suoi à tutti gli altri, che haurero, o che in qualunque modo pretendessero hauerne qualche ragione sopra la detta tenuta, et ragioni, et pertinenze di esso; et che molto finalmente autorizza, defende, et desobliga da ogni persona che

que, tanta, e capo che nengasse a...
neamente piglia sopra di se ogni lite, et m...
et semplice auso amore che non 'olentamente et...
dito, et senza inferisione di li...
detto P. ò a suoi, et che pro... la lite presa... et che
consentire in que la... et tenuta di...
che di detta casa, por... one, o tenuta, et r...
perinenza d'essa, qua uone siano, non...
sifara per l'aunere cosa a cana in pre...
et suthere... Altrimente in o...
euento, contrario al...
cor de n... ohero, inuadita al p...
lun pue capo et di fatto, ancor e...
gione, et ancora che in qua...
nne dal primo il detto X...
scrute, purta in fondo de...
generalmente, et particolarmente, et de...
ne, et il fatto, ne la formaz...
lun, o, et a tutti le...
sfrutti, che sono conuenuti pre...
corroborati con li stipulatione che...
tra parte. Et primieramente, che a ma...
to P. et di suoi... tutti i frutti di detta tenuta, siano tenuti,
ti, et siano...
del presente censò, et in detto...
al detto P. et suoi... se con parera a loro, ricuere, r...
re gli asutti, et frutti di detta tenuta da i pre...
conduttori s'itanti, et lauorati, et da chi sara bi...
cora di propria autorita, et son...
ouere, le...
nerli...
tione ne i frutti di detto cenjo, che fino ali hora si denono. La
a/are

*...ane effario et bisogno a fu...
 P. procuratore irruocalile... in cosa propria, con la clau-
 sula, de lites, et potesta di, instituire, et a sequestrare, et con-
 ornare facoltà opportune, di maniera che e cita questa
 sira di et modo di, ocedere, l'altre et modi, che paron, be-
 ne, et sono ferma, e per questo in momento, non siano esclu-
 si, ma in tutto variare realmente, et personalmente et una
 volta, et in uno al intero pagamento. In oltre che al detto
 N. S. si sia lecito sempre, et in perpetuo, ancora la
 preterizione di cento et più anni, vi unire, et estinuerne
 et... per il prezzo di... facendosi prima dor-
 mi, avanti l'adentura al detto, et... et reso, et restituz-
 re veramente et... il detto prezzo in una mano, et
 in... specie al medesimo, P. ouero, i suoi, et pagati i frutti,
 che sino alla hora si deuono: et così, et non altrimenti il detto
 P. ouero, suoi, et siano tenuti con le clauule opportune fa-
 re la tale retrovendita. Circa la qual reuendita, et tutte
 l'altre... che i contengono nel momento, anbedor le
 parti, si norim... et... et alla della selue me. di
 tro... fatta la forma di fare i censi, et publicata
 in... al Giennaro del 1568. Alla qual bolla in tut-
 to et per tutto loro si sono rimessi, volendo, che in questo in-
 stumento siano perpetue, et... tutte quelle cose le quali
 si sono ordinate, et decretate in acta bona.*

F I N I S.

Laus Dco.

Imv.

101430

